

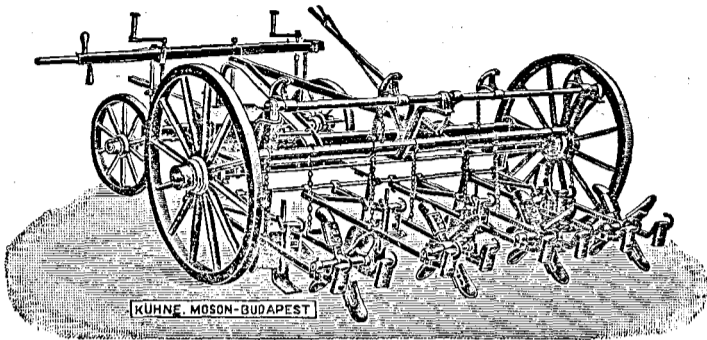
*Szöröskényulajh
s. hiv.*

ERDÉLYI GAZDA

XL. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1908. Márczius 1.

9. SZÁM.

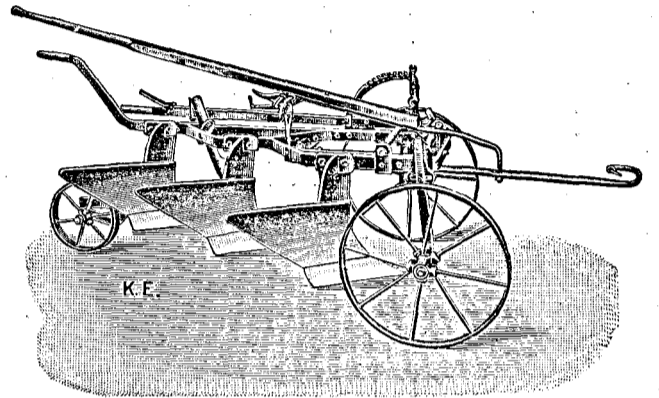
KÜHNE, MOSON-BUDAPEST

KÜHNE E. hazánk legrégebbi mezőgazdasági — gépgyárában — **Mosonban**

elismert gondos kivitelben készülnek: Egy- és többvasú acélekék. Rét- és szántóföld-boronák. Mélyítő- és porhanyító eszközök a tavaszi szántás helyettesítésére.

„Mosoni Drill“

sorvetőgépek.

K.E.

Uj! „Econom“ műtrágyaszórók
Burgonyamivelő eszközök
Laass-féle répakapáló-gépek
Osborne-Aratógépek

1672

Főraktár: Fiokraktárak
Budapest, Temesvár és
VI., Váci- Debreezen.
körút 57a.

Jutalmazó mellekipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglikat, cement-födécserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezé-
seket, padlólapokat, itató vályukat stb.

Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.

Kivánatra ingyen küldjük 82-es számú árjegyzékünket. Könnyen érhető használati utasítást minden géphez adunk. Üzem berendezéshez oktatót küldünk, kivánatra állandóan is. —
Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

MARKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

270 munkás
95 szabadalom stb.

Törlesztő kölcsönök.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-
birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

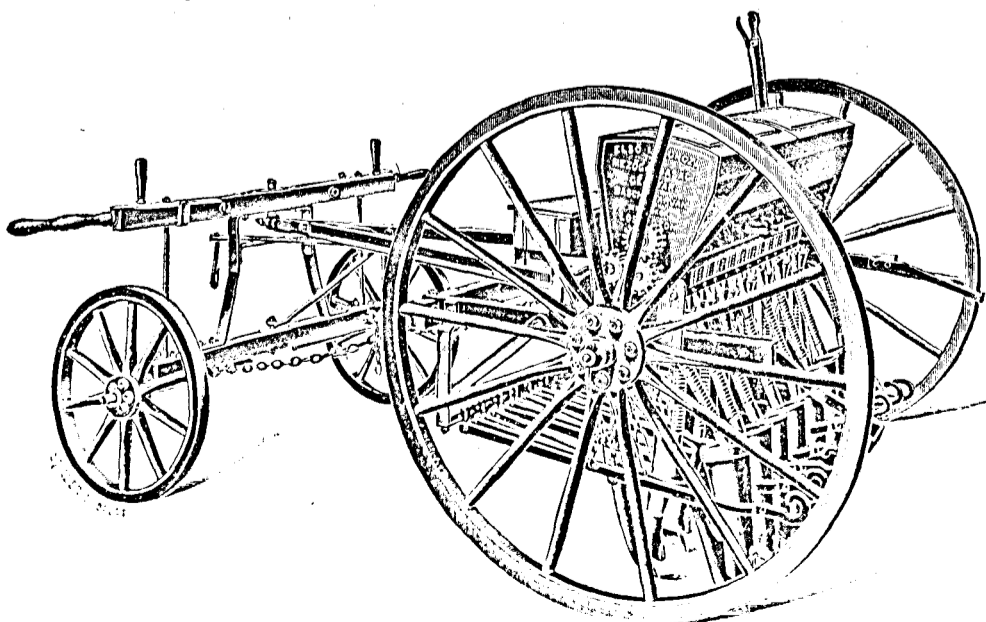
Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Előnyös feltételek.

Teljes 100-as árfolyam.

Szabadalmazott LOSONCZI DRILL

a legjobb sorvetőgép!

Tolókerékrendszer

alsó- és felsővetésre.

Tessék leírást és ajánlatot kérni!

— Gazdáknak kedvező fizetési feltételek. —

Első

Losonczi Mezőgazdasági Gépgyár

Basch és Tarján mérnökök Losoncz.

2054

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
 Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.
Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Fia és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utódai
fehérenmű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3. 1008
 Telefon-szám 567. Telefon szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszőnyeg szakszerűen készítve, olcsó árban található.
 Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.
 Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

Kedvező alkalom! **Huzás már október 5-én.**

Az árfolyamok esése következtében csekély tőkebefektetéssel

1 és fél millió korona összegű fő- és melléknyereményekre játszhatik évi 3 húzában, ha vesz nálunk egy **Hazai Takarékpénztári sorsjegyet**

14 havi részletfizetésnél havi . . .	9. - korona
16 " " " " " " " " " " " " " " " "	8. - " "
19 " " " " " " " " " " " " " " " "	7. - " "
23 " " " " " " " " " " " " " " " "	6. - " "
28 " " " " " " " " " " " " " " " "	5. - " "

lefizetése mellett, vagy pedig letétjegyre napi árfolyamon 20.- K foglalo ellenében tetszés szerint törlesztésre. Az első részlet, vagy a foglalo lefizetése után a sorsjegyek nyereményei a vevőt illetik.

Huzások:
 február 5-én, összesen 420.000 K nyereménnyel,
 június 5-én, összesen 420.000 K nyereménnyel,
 október 5-én, összesen 731.000 K nyereménnyel.

Pénzét nem veszitheti el, mert minden sorsjegy okvetlen nyer legalább 100.- K törlesztő összeget, mely esetben még evg nyerményjegyet is adnak 30.-40 K értékben, mely nyerményjegy az 1976. évig valamennyi húzáson játszik.

1007 Egy sorsjegyre több nyeremény is eshetik.
 Kapható a
Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaságnál,
 Kolozsvárt, Mátyás király tér 7. szám alatt.

Szőlő-oltványokat

szállit, fajtisztasságért jótállva legdusab választékban a már évek óta

1996 II. elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep
 tulajdonos: **Caspari Frigyes.**
 Medgyes 130. sz. (Nagyküküllő megye.)
 Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó-, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhethet magának fenti szőlőtelep feltetlen megbízhatóságáról.

Szivattyuk és Mérlegek **különleges gyár**

Garvenswerke,
 Wien, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

= Birtokeladás =
== esetleg bérbeadás! ==

Kolozsvártól 18 km. távolságra, országut mentén, tagosított 258 kat. hold kiterjedésű I-o birtok. Kitűnő belsőséggel ellátva az összes élő- és holt felszereléssel, takarmánnyal, valamint a tavaszi vetéshez kellő mennyiségű magművekkel együtt

eladó, vagy bérbe adó.

Akár eladás, vagy bérbeadás esetére **azonnal átvehető.** Bővebb felvilágosítást nyújt:

Sándor Ágoston, Unió-utca 2.
 Kolozsvár 2106

Muraközi nóri fajlovak (hidegvérűek).

A t. cz. földbirtokosok, uradalmak és mezőgazdák szives figyelmébe ajánlom magamat a valódi

muraközi nóri fajlovak,

u. m.: igás, anyakanczák, tenyészcikók és apamének vételelénél, melyet én az **első kézből** direkt a **paraszt tenyésztőtől** bárkinek igen szolid feltételek mellett segédkezem beszerezni. Elsőrendű referenciák. Vásárok jegyzékével készséggel és díjtalanul szolgálok. **Hoffmann Lipót** lóvásárló ügynök, Csáktornya (Muraköz).

== Birtokosoktól és uradalmaktól számos elismerés. ==

2096

LOKOMOBILOK, GÖZCSEPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMIVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÖLDÜNK ÁRJEJYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 K.,
1/4 ÉVRE 3 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- A Német gazdatársadalom. *Gróf. Mailáth József.* 109
Szarvasmarha tenyésztési egyesület Kolozsvárt. *Dr. Gidófalvy István.* 110
Hogyan lehet a szőrűvet kiirtani? *Gyártás József.* 111
A csukamájolaj befolyása a tüdővésztes sertések egészségére. 113
Rétmütrágyázási kísérlet Medgyesen. *Ifj. Rösler Károly.* 114

Kisebb szakközlemények:

- A téli gyümölcs eltartásáról — A magtári zsizsik ellen. — A hamu és hulladék hatása a halakra. 114

Kormányintézkedések:

- Lehet-e a szőlők zöldoltásával eredményt elérni? — Szőlővédelem az 1908. évi állami költségvetésben. — A tűzifa drágasága. — Haszonállatok összeírása. — Telekkönyvi másolatok bélyegmentesítése. 115

Vegyes közlemények. 115

Mírdetések.

A német gazdatársadalom.*

Irta: **Gróf Mailáth József.**

(Bund der Landwirte. — Német gazdasági érdekképviselő. — A kivándorlás. — A szocializmus. — Mezőgazdasági munkáskérdés. — Cselédviszonyok. — Nem minden arany, ami fénylik.)

Már hetedik éve, hogy Németországba járok az ugynevezett mezőgazdasági vándorkiállítások alkalmával tapasztalatokat szerezni és a mezőgazdasági kérdések mibenlétéről tájékozódni. Mindig jobban tudatára jövök annak, hogy a német mezőgazdaság előkelő helyzete, melyet egészségesen kifejlődött ipar és hatalmas kereskedelme dacára elfoglal, főként annak tulajdonítható, hogy a német gazdák összetartanak.

Németországban szorosabb értelemben vett agrár-mozgalomról csakis a „Bund der Landwirte” megalakulása óta beszélhetünk. Ez a szövetség, mely az agrár-mozgalom politikai oldalának tipikus kifejezője, megalakulását Caprivi kereskedelmi szerződési politikájának köszönheti.

Egy felszólítás, melyet egy schléziai lovagbirtok bérlője (Ritterguts Pächter) Ruprecht-Rausern 1892. évben a „Landwirtschaftliche Tierzucht” (Mezőgazdasági Állattenyésztés) című lap karácsonyi számában közzétett, kezdte a követ a hegyről legurítani. A többek közt ezeket mondta Ruprecht az idézett lapban: „Nekünk meg kell szünnünk liberálisoknak, ultramontánoknak és konzervatívoknak lenni és mint olyanoknak választani, hanem nekünk egyetlenegy nagy agrárius párttá kell tömörülnünk, hogy azzal a birodalmi és országgyűlésekre és a törvényhozásra nagyobb befolyást gyakoroljunk.”

Ezek a szavak adták meg a lökést a szövetség alakuló gyűléséhez, mely 1893 február 18-án Berlinben meg is tartott. Ez a szövetség azóta nagy kiterjedésnek örvend, majdnem 300 ezer tagot számlál, budgetje meghaladja a 1/2 millió márkát, számos lapja van, melylyel hatalmas propagandát csinál. Erejének és eredményeinek titka abban rejlik, hogy csak népszerű célokat tűz ki.

Ujabb időben a Bund az iparosokkal együtt a középosztálypolitikát is kultiválja. Ugyanezen tendenciát találjuk a parasztegyesületeknél is, melyek Németországnak második,

* Mutatvány a »Magyar gazdák a német földművelésügyi minisztériumtól« című műből.

de idősebb agrárius politikai intézményei. Mireánk, magyarokra nézve csak az szomorú, hogy a Bund der Landwirte tagjai altdéutschek és így nemcsak gazdasági téren ellenségeink, de elég indokolatlanul politikai téren is.

De a németek szerencsések voltak abban a tekintetben is, hogy mikor önük az ipart fejleszteni kezdték, a mezőgazdaság virágzott és a legelőnyösebb állapotban volt, így azután az iparfejlesztés nem a mezőgazdaság rovására ment, hanem a két gazdasági ág egymást segíthette is, táplálhatta és kiegészíthette, ami a természetes és ennél fogva logikus is.

A német mezőgazdaságnak nagy ereje továbbá, hogy segítségére van a tudomány. Dacára a nem mindenütt kedvező klímának és nagyjából terméketlen földeknek, a föld hozamát szorgalommal, kitartással, eredményes tudományos kísérletekkel jelentékenyen fokozhatják. Náluk a geologia, chemia, a mezőgazdasággal szoros kapcsolatban álló rokontudományok közkinccset képeznek és mindenki által hozzáférhetővé vannak téve; ott a legkisebb birtokos is a szomszéd példáját követve, először földjét megkóstoltatja; ha az elemelve van, ingyen tanácsot kap, hogy milyen veteménnyel vesse be, milyen műtrágya alkalmazásával, a mennyiség, mód és idő körülményével, úgy hogy némelykor olyan földeken is lehet tűrhető termést látni, amely földeket nálunk parlagon hagynának. Minden német tartományban most már van érdekképviselő a mezőgazdasági kamarában, amely szerves összefüggésben lévén az illető tartomány gazdasági egyleteivel és egyéb gazdasági intézményeivel, a gazdasági érdekeket nemcsak papirosan képviseli, hanem a gyakorlati élet mezején is.

Sem a gazdasági egyesületek, sem azok központi szerve nem feleltek meg Németországban a célnak, amely rendeltetésük lett volna: a mezőgazdák érdekeinek hathatós képviselője. De ennek a célnak nem is felelhetek meg, mert 1. nem foglalták magukba a területükön található összes gazdákat, de 2. másrészt sok olyan tagjuk volt, kiknek semmi közük sem volt a mezőgazdasághoz; 3. mert a mindig fokozódó pénzigényeket nem lehetett kielégíteni; 4. a folyton fokozódó állami segélyek sem segítettek a bajon. A tagokat megadóztatni ezen az alapon

= Jobb és =
megbízhatóbb
= magvakat =
nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —
33 év óta
Mauthner
Ödön
cs. és királyi udv. szállító
magkereskedésében
BUDAPESTEN
VII., Rottenbiller-u. 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kapható.
Árjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve. 1002

MAGYAR Gazdasági és kert

MEZŐGAZDÁK MAGVAK

SZÖVETKEZETE legjobb beszerzési forrása.

1006

nem lehetett, mert ezek a testületek nem voltak az ő területükön található összes mezőgazdák törvényes képviselői, az ilyen megadóztatás csakis egy törvényes, az összes mezőgazdákat magában foglaló képviselőnél vihető keresztül. Ehhez jött még egy másik indok: az a mezőgazdasági körökben mindig jobban fokozódó tudat, hogy a mezőgazdaság érdekeit sem a kormány, sem a képviselőtestületek nem őrzik és védik eléggé. Amint láttuk, ugyanez a gondolat teremtette meg a Bund der Landwirte, de ezt a kormányhatóság nem tekinthette a gazdák érdekeinek törvényes képviselőjeként, annál kevésbé, mert a Bund der Landwirte egyoldalú érdekpolitikát űz. Jobb hiányában tehát a kormányhatóság a gazdasági egyesületeket és azoknak központját tekintette a gazdák jogos képviselőjének. De a kormányhatóság is mindinkább érezte szükségét annak, hogy a mezőgazdaságot érdeklő fontos kérdésekben és intézkedésekben egy tanácsadó, némely esetekben végrehajtó szerv legyen oldala mellett, melyet a gazdák is az ő törvényes képviselőjüknek elismernek. Némi ellenkezés után a porosz országgyűlés 1894 június 30-án végre megszavazta a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényt. Ez eleinte nem volt kötelező az egyes tartományokra nézve, hanem fakultatív, ma már a gazdasági kamarák áldásos működéséről a németek meg vannak győződve.

A németeknek is van egy „OMGE“-je, a „D. L. G.“ Ennek a „Bund“-dal szemben az a nagy előnye, hogy a politikával nem foglalkozik, hanem csak a gazdasági kérdés technikai részével és mezőgazdasági kiállításokat rendez. Ráér tehát komoly munkát végezni, ereje nem forgácsolódik szét és a birtokosság legkülönbözőbb kategóriájánál, kezdve a legkisebb paraszt birtokostól föl a nagybirtokosig, sőt a császári ház tagjait is, de az ipar és kereskedelem köréből is számos tagokat számlál.

Ami a szociális kérdést illeti, az Németországban csendesen, nagyobb zökkenés nélkül megy a megoldása felé. A kivándorlás náluk a múlt század 40-es éveiben kezdődött, a 90-es években nagy mértékig fokozódott, attól az időtől fogva visszafejlődött, mert a mezőgazdaság nem szűnt meg egészséges alapon maradni és nagy lendületnek örvendő ipara és kereskedelme a munkáskezeket visszakövetelte. A német kormány különben abban a szerencsés helyzetben volt, hogy a kivándorlót kolóniába gyűjthette. A kivándorlók nagy része különben is náluk a nagy vérbőség volt mindig és nem olyan vérvesztés, mint pl. minálunk már azzá fajult. A németek gondoskodtak és gondoskodnak arról, hogy akik kívül vannak is a hazán, a hazához való ragaszkodásukat és hozzá való tartozásuk érzését megőrizték.

A szocializmus fejlődik Németországban is, de természetesen fokozatosan, nem olyan űrült ugrásokkal, mint pl. minálunk.

Azzal, hogy a szociáldemokráciának már sok képviselője ül a parlamentben, a szocialista párt mindinkább veszít veszélyes forradalmi jellegéből és észrevétlenül átvedlik reformpárttá. A nép felvilágosítva, tájékozódva és más szervezetek által ellensúlyozva, nem hisz el mindent akárkinek, mint minálunk.

A mezőgazdasági munkáskérdés ott is sok fejtörést okoz, mert ott is az intenzív kultúra által a XX. században kifejlődésre jutott vándorlási hajlam folytán nagy hiány van a munkáskezekben, de a németek már akkor foglalkoztak aneképpen tudományos módon és különböző vidékek szerint ezzel, midőn e kérdés még csak keletkezében volt. A gazdák nagyobb összetartása, az érdekképviselő nagyobb kifejlődésével és a hatósági szervek egyöntetűbb, határozottabb és harmonikusabb együttműködése révén a bajokon gyorsabban és hathatósabban segítenek, mint minálunk, ahol a gazdák nyaklók nélkül egymásra licitálnak, egymásnak már elszerződött munkáseit elkapkodják és ellicitálják; ahol a gazdák között nincs összetartás és egyöntetű akarat, hanem ahány ember, annyi nézet és ahol a hatóságok is kapkodva intézkednek, mert felülről nem kapnak elég gyorsan és kellő időben való támogatást.

A cselédviszonyok Németországban is nagyon rosszak. Mikor a Havellandon jártunk, az ottani gazdák csodálkoztak azon, hogy mi cseléd törvényt hozunk most, amelyben írásbeli szerződés van stipulálva; ők már rég elhagyták ezt az álláspontot, írásbeli szerződést nem kötnek. Azt mondják, hogy aki menni akar, azt nem tartják vissza, mert úgy sem lehet és nem is okos, ha teszik, mert nincs köszönet benne, az illető rosszul szolgál meg érte. Aki jóra való, azt kedvezésekkel igyekeznek megtartani.

Ami már mos a gazdálkodást és életmódot illeti, abban a hét esztendőben, hogy Németországba járok, azt tapasztalom, hogy a józan, takarékos németek is a világforgatagban elhagyják magukat lassan ragadtatni oly luxusra és életmódra, mely háztartásuk egyensúlyát meg fogja ingatni. Némely helyen, pl. Havellandon oly nagy luxussal és tőkével építkeznek, hogy ezt nem lehet racionálisnak nevezni és követendő példának oda állítani.

A németországi tanulmányutnak kettős nagy eredménye van; az első az, hogy elleshetjük a népekről azt, ami nekünk hiányzik és szükséges: a szorgalom, a kitartás, a következetesség, a szívósság, a takarékoság és az egyszerű életmód. De megtanít bennünket arra is, hogy minálunk nem minden oly rossz, amint mondják, sőt bizonyos dolgokban előbbre vagyunk. A mi nagybirtokosaink jobban, szebben és eredményesebben gazdálkodnak, mint ők és a mi parasztjaink a jobb gazdától folyton és folyton tanulnak. Ami pedig az életet illeti, az kedélyesebb kellemesebb, mint odakint — és nem vagyunk úgy gondolatainkban, tetteinkben és beszédeinkben megbénítva, mint egy guzsba kötve, mint odakint, különösen Poroszországban, ott még nagyobb a formalizmus, komplikáltabb és nyomasztóbb a bürokratizmus, mint nálunk.

Szarvasmarha tenyésztési egyesület Kolozsvárt.

Dr. Gidófalvy István E. G. E. alapító tag a kolozsvári „Ellenzék“-ben egy Kolozsvárt alakítandó szarvasmarhatenyésztési egyesület érdekében indított akciót. A kezdeményezést és az ideát a magunk részéről is örömmel üdvözlően és magunkévá tévén, készséggel nyitunk tért annak ismertetésére. A következőkben bemutatjuk a Gidófalvy által beküldött alapszabály tervezetét, jövő számunkban pedig egy

kiválóan autentikus munkatársunk fog a kérdéshez hozzászólni.

Az alapszabálytervezet szövege a következő:

1. §. Cím, székhely, pecsét.

Az egyesület címe: „Kolozsvári Szarvasmarha Tenyésztési Egyesület. Működésének köre: Kolozsvár és vidéke.

Székhelye: Kolozsvár.

Pecsétje: „Kolozsvári Szarvasmarha Tenyésztési Egyesület.“ A pecsét a tenyésztési felügyelő őrizete alatt áll.

2. §. Az egyesület célja.

Kolozsvár és vidékén a jelenleg meglévő különböző fajtákhoz és fajtakeverékekhez tartozó szarvasmarha állományt megfelelő bikákkal, fajtajellegűvé átalakítani, nemesíteni s így értékben növelni, különösen szem előtt tartva a fajtajelleg és jó testalkat mellett a lehetőleg bő tejelő képességet.

3. §. Eszközök.

a) Egységes, célirányos eljárás a tenyészállatok megválasztásánál,

b) Megfelelő bikák szerzése.

c) A tenyészállatok rendszeres törzskönyvelése, minek alapján azok leszármazása hitelesen kimutatható.

d) Előadások és állatszemlék tartása.

e) Az állatok és termékek értékesítésének előmozdítása és közvetítése.

4. §. A tagság és ennek tartama.

a) Az egyesület tagjai feddhetetlen jellemű gazdálkodók lehetnek, kik magukat az alapszabályok megtartására és az évenként esedékes díjak fizetésére írásbelileg kötelezik.

b) A tagok fölvétele iránt a választmány határoz, melynek határozata a közgyűléshez felelőbe kerül.

c) Minden belépett és fölvevő tag mindaddig megtartja tagságát, amíg, vagy a választmány határozata alapján, kötelezettségének elmulasztása folytán ki nem záratik, vagy saját elhatározása folytán ki nem lép. Az önkéntes kilépés legkésőbb a naptári év szeptember 30-áig az elnöknél írásbelileg bejelentendő.

5. §. Tagsági és törzskönyvelési díjak.

a) A tagok kötelesek az egyesület pénztárába a közgyűlés által megállapított díjakat fizetni, a tagsági díj egy üzleti évre legfőbb 2 korona, a törzskönyvben vett 1¹/₂ éven felüli állatok után fejenként és évenként legfőbb 60 fillér törzskönyvelési díj állapítható meg. Az üzleti év tart október 1-étől, a következő naptári év szeptember 30-áig.

b) Az „Erdélyi gazdasági egyesület“ és a „Kolozsvári gazdasági egyesület“ rendes tagjai, a mennyiben jelen egyesületbe lépnek, a tagsági díj fizetése alól mentesek.

6. §. A tagok kötelezései.

A tagok kötelesek:

a) az egyesület alapszabályait megtartani;

b) a tenyészállatokra vonatkozó följegyzéseket és bejelentéseket pontosan teljesíteni;

c) a növendékmarha fölnevelésére a legnagyobb gondot fordítani;

d) törzskönyvelésre alkalmas teheneiket a törzskönyvbe fölvetetni s ezeket különösen, lehetőleg azonban többi teheneiket is szintén törzskönyvezett bikákkal fedeztetni;

e) a mennyiben saját bikákat tartanak, az csak törzskönyvezett bika lehet.

7. §. A tagok jogai.

a) Az egyesület gyűlésein résztvenni és a hozandó határozatok alkotásához személyesen gyakorolt szavazatukkal hozzájárulni.

b) Az egyesület által rendezett állatszemléken és kiállításokon résztvenni.

c) A közgyűlésileg megállapított díjak lefizetése mellett törzskönyvi származási igazolványok kiállítását kívánni.

d) Esetleg megbetegedő állataikat a kolozsvári kir. gazdasági akadémia állatgyógyászati állomásán, az állomás szabályaiban megállapított feltételek mellett teljesen ingyen gyógykezelteni.

e) A törzskönyvi adatok pontos följegyzésére minden tag egy füzetet kap, azonkívül tagsága igazolására egy táblát, mely istállójának ajtajára szembeötölő helyen kifüggesztendő.

8. §. Az egyesület szervezete.

Az egyesület szervei:

- választmány
- közgyűlés
- biráló bizottság
- fiókegyletek
- egyleti tisztviselők u. m. elnök, tenyésztési felügyelő, pénztárnok.

9. §. A választmány tagjai.

Elnöke az egyesületi elnök. Tagjai: a tenyésztési felügyelő, pénztárnok és a közgyűlés által három évre választott 4 tag, amennyiben fiókegyletek keletkeznek, további a közgyűlés által meghatározott számú, legfőbb azonban még 4 választmányi tag választandó ugyan csak a közgyűlés által.

10. §. A választmány ügyköre.

a) A választmány egyszerű szótöbbséggel intézkedik mindazon egyesületi ügyekben, melyek más szervekre nem bízottak.

b) Az egyesület ügyeit közvetlenül vezeti, hivatalnokai működését ellenőrzi, a közgyűlés tárgyalásait előkészíti, annak határozatait végrehajtja, a tagok felvételét eszközöli (lásd 4. §-t) a biráló bizottságba 2 tagot választ (lásd 13. §-t) a kiállításokat és díjazásokat rendezi stb.

c) A fiókegyletek főnökeihez és a tagokhoz tenyészállatokra vonatkozó bejelentéseket illetőleg felszólításokat intéz, az alapszabályok megtartását ellenőrzi; oly tagokat, kik az alapszabályok ellen cselekszenek, megintja, sőt amennyiben ez intézkedés eredménytelen maradna, a tagok sorából törli. A sértett tag ügyét a közgyűléshez fellebbezheti.

d) Határozatairól jegyzőkönyvet vezet; mit az elnök és egy jelen volt tag hitelesítenek, érvényes határozat hozatalára a tagok felének jelenléte szükséges. Szavazat egyenlőség esetén az elnök szava dönt.

e) A választmány, valahányszor intézkedéseire szükség van, az elnök által összehívandó.

11. §. A közgyűlés.

a) Az egyesület évenként legalább egyszer közgyűlést tart, melyet az elnök hív össze. Tíz egyesületi tagnak írásban beadott kérelmére az elnök tartozik a közgyűlést összehívni. Az összehívás az „Erdélyi Gazda” útján történik. A tanácskozás tárgyai úgy a rendes, mint a rendkívüli közgyűlés hirdetményében felveendőek.

b) A közgyűlésen az elnök akadályoztatása esetén a tenyésztési felügyelő elnököl.

c) A közgyűlésen a jelenlevők többsége határoz. A határozatok jegyzőkönyvbe foglalandók, mit az elnök, felügyelő és a kiküldött tag hitelesítenek.

12. §. A közgyűlés ügyköre.

a) Az elnöki, választmányi és biráló-bizottsági jelentések az egyesület lefolyt üzleti évek működéséről.

b) Az évi számadásoknak és pénztári állapotnak a közgyűlés célból kiküldendő tagjai által leendő felülvizsgálata és a költségvetés előkészítése. A tagsági törzskönyvelési és tenyészvizsgálványokért járó díjak megállapítása. (Lásd 5. és 7. §.)

c) Az elnök, tenyésztési felügyelő, pénztárnok és választmányi tagok választása (lásd 9. §.) s azok netán szükségesnek mutatkozó javadalmazásának megállapítása. A választások titkos szavazás útján, szavazólapokkal történnek.

d) A választmány által előkészített ügyek megvitatása.

e) Intézkedés mindazon tárgyakban, melyek a választmány vagy egyesek által a köz-

gyűlés elé terjesztenek, megjegyzendő lévén, hogy az egyesületi tagok által teendő önálló indítványok, melyek a közgyűlésre kitűzött tárgyak keretén kívül esnek, csak a választmány útján terjeszthetők a közgyűlés elé.

f) Az alapszabályok megvitatása és megállapítása, nemkülönben a választmány és biráló bizottság eljárási szabályainak megállapítása.

g) Az egyesület feloszlására vonatkozó határozás.

13. §. A biráló-bizottság.

a) A biráló-bizottság tagjai: a tenyésztési felügyelő és két egyesületi tag. Ezen két tag, valamint két póttag a választmány által jelöltetik ki. Fiókegyletek részére ezen tagok a községi lakosok közül külön jelölendők ki.

b) A biráló-bizottság évenként legalább is egyszer birálatot tart a törzskönyvelésre bejelentett s egyszersmind a már felvett állatok fölött s határoz a fölvétel, avagy az esetleges törítés fölött. Eljárásánál az alapszabályok szemeltartása mellett a választmány által adott utasításokhoz tartozik ragaszkodni. Ellenében emelt panaszok a választmány elé terjesztendők.

c) A törzskönyvelésre felvett állatok bal-szarvára „K” bélyeget és törzskönyvi számot sűtik.

14. §. Fiókegyletek.

a) Valamely külön községben lakó tagok fiókegyletté tömörülhetnek, esetleg több község is képezhet egy fiókegyletet, melyek maguknak három évre főnököt választanak.

b) A főnök ügykörét a választmány határozza meg (lásd 10. §. c) mindenestre vezeti a fiókegyleti törzskönyvet, beszedi a fiókegylet tagjaitól járó díjakat s azokat az egyesületi pénztárnoknak szolgáltatja be.

15. §. Az elnök.

a) Az egyesület elnökét három évi időszakra a közgyűlés választja. Akadályoztatása esetén a tenyésztési felügyelő helyettesíti.

b) Az elnök teendői: képviseli az egyesületet, ellenőrzi a pénztárt, a tisztviselők működését, összehívja a közgyűlést, választmányi gyűlést és ezekben elnököl, végrehajtja a választmány határozatait, a választmány nevében a közgyűlés elé terjeszti az egyesület évi működéséről szóló jelentést, utalványozza a közgyűlés által jóváhagyott előirányzat keretén belül teljesítendő kiadásokat, feljogosítva lévén rendkívüli sürgős esetekben a választmány, illetve közgyűlés jóváhagyásának utólagos kieszközlése mellett az előirányzatban nem foglalt utalványozásra 100 korona erejéig terjedőleg.

c) Az egyesület által kiadott okmányokat az elnök és tenyésztési felügyelő írják alá.

16. §. A tenyésztési felügyelő.

a) A tenyésztési felügyelőt a közgyűlés választja. Alkalmazása állandó.

b) A tenyésztési felügyelő végzi az egyesület írásbeli teendőit, szerkeszti a jegyzőkönyveket, jelentéseket, vezeti a törzskönyveket és azokból a tagok kívánatára az elnök által is aláírt tenyészvizsgálványt állít ki.

c) Az elnököt akadályoztatása esetén helyettesíti.

17. §. A pénztárnok.

a) A pénztárnokot a közgyűlés három évre választja.

b) A pénztárnok vezeti a bevételek és kiadásokra vonatkozó számadási könyveket a választmány utasításai szerint bevételezi és nyugtázza a pénzfizetéseket, az elnökség írásbeli utalványozása alapján teljesíti a kiadásokat.

18. §. Az egyesület vagyona.

Az egyesület költségei a következő jövedelemből fedezendőek:

- tagsági díjakból;
- törzskönyvelési díjakból;
- tenyészvizsgálványokért fizetendő díjakból;

4. az állam, megye, a gazdasági egyesület stb. részéről esetleg befolyó segélyezésekből.

19. §. Az alapszabályok módosításáról és az egyesület feloszlásáról.

a) Az egyesületi alapszabályok módosításáról, illetve az egyesület feloszlásáról szóló indítványok a választmányhoz írásbelileg terjesztendők, melyeket a legközelebbi közgyűlést nyolc nappal megelőzőleg az „Erdélyi Gazda”-ban a tárgysorozatban közzéteszi s véleményes jelentése kíséretében a közgyűlésen tárgyalásra bocsátja. Határozat azonban csak úgy hozható, ha a tagoknak legalább is fele jelen van s a jelenlevőknek kétharmada a javaslat mellett szavaz.

Ha a szabályszerűleg összehívott közgyűlésen a tagok fele nem jelent meg, úgy további nyolc napra új közgyűlés hirdetendő, amelyen — tekintet nélkül a tagok számára — a megjelentek határoznak. Érvényes határozatot ez alkalommal is a megjelentek kétharmada hozhat.

b) Az egyesületi alapszabályok módosítását tárgyzó határozatok a nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszteriumhoz terjesztendők fel.

c) Az esetben, ha az egyesület az alapszabályokban meghatározott célt és eljárást, illetőleg hatáskörét meg nem tartja, a földmívelésügyi miniszter által, amennyiben további működésének folytatása által az állam vagy az egyesületi tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnék, haladéktalanul fölfüggesztetik s a fölfüggesztés után elrendelendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlattatik, vagy esetleg az alapszabályok legpontosabb megtartására különbeni föloszlás terhe alatt köteleztetik.

d) Az egyesületi vagyon, esetleges feloszlás esetén, felerészben az Erdélyi Gazdasági Egyesületre, felerészben pedig a Kolozsvári Gazdasági Egyesületre száll.

Ezek az alapszabályok.

Ebből is láthatja, aki látni akar és látni tud, hogy komolyan jó munkára szervezkedtünk.

Nyílt sisakkal, Kolozsvár és vidéke földész népe iránt a legőszintébb jóakarattal, büszkén, bátran küzdünk legfőképpen az ő érdekükben.

Legyenek meggyőződve arról, hogy ezzel a kezdeményezésünkkel is a gazdasági termelő munkát akarjuk nemesíteni és tökéletesíteni, a munkát és termelőt a tudás kertjébe bevezetni, az árukat olcsóbbá tenni, de a nagyobb termelés folytán mégis több jövedelmet szerezni azoknak, kik zászlónk alá tömörülnek.

Kolozsvár és vidéke gazdatársadalmát akarjuk egy szervezetre tömöríteni, mert a szervezetben meglévő a mindeneket összetartó erő, így a romboló ellenséges munkának könnyebben tud a szervezett gazdatársadalom el-
lentállani.

Felkérünk minden egyént, egyesületet, társaságot és erkölcsi testületet, csoportosuljanak a kibontott zászlónk alá, segítsenek a saját érdekeikben arra, hogy önzetlen, hazafias munkánkkal diadalt arassunk.

Ugy legyen!

Dr. Gidófalvy István,
kir. közjegyző.

Hogyan lehet a szőrfüvet kiirtani?

A múlt év nyarán jó darabot jártam be Erdélyországból. Addig én is azt hittem, amit még ma is sokan hisznek nálunk „Magyarországon”, t. i., hogy az erdélyi legelőkön kevés a marha, a legelőkön több állat is megélhetne és hogy innót a mező nélküli Alföldről kellene a jószágot nyáron át az erdélyi legelőkre kosztba küldeni. De erdélyi omberek arról világosítottak fel, hogy az erdélyi legelőkön nemhogy kevés, de annyi az állat, hogy még az sem bír valami nagyon rangosan ott megélni és azért folytonos a küzdelem a gazda és erdész között annyiban, hogy

a gazdák egyre több erdőt, illetve erdőterületet szeretnének legelőnek megkapni.

Eszem ágában sincs, itt ismét életre kelteni egyikét ama sok vitáknak, mely e téren gazda és erdész között oly gyakran voltak már és még lesznek is. De őszintén bevallom, mikor már egy csomó legelőt láttam volt, gazda létemre igazat kellett adnom ama erdésznek, aki a gazdákkal szemben szemrehányásképpen felhozta azt, hogy azok igen, igen sokszor az erdők rovására csak azért akarják a legelők kiterjesztését, mert a már meglévő legelőkkel — kevés dicsérendő kivétellel — vajmi keveset törődnek, azokat nem gondozzák és mivel a legelők ápolás nélkül egyre csak rosszabbak lesznek, hagyják őket egészen tönkre menni és veszni és az erdőből kérnek újabb területeket legelőknak, hogy csakis hasonló sorsban részesüljenek és bizonyos idő múlva az illető pusztuló területeken nemcsak fű nem, de sokszor már fa se többet meg ne teremjen.

Az illető erdész tanubizonyságot hivatkozott nemcsak a vizmosásokra, hanem az erdélyi legelőkön egyre jobban terjeszkedő és azokat jóformán elértektelenítő *szőr-fűre* is. Szerinte nem újabb területeket kellene a legeltetésnek illetve a pusztulásnak átengedni, hanem a már most meglévőket kellene előbb rendbe hozni és feljavítani és ha ez megtörténne, csakugyan beállana az a kedvező állapot, hogy az erdélyi legelőkön sokkalta több jószágot lehetne jól eltartani, mint amennyi most rajta tengődik.

Ahhoz értők a szőrfitől ellepott legelőterületeket Erdélyben 50—60 ezer kat holdra teszik. Megjegyzem, hogy a szőrfit, sertefű vagy cápszakál alatt itt az a kemény száru, apró csomókban álló fű értendő, melyet a botanikus *Nardus stricta*-nak nevez, mert Erdély egy részében a juhcsenkeszt hallottam szőrfitnek nevezni, míg a *Nardus stricta*-t ott cápszakálnak hívják, de a következőkben szőrfit alatt csakis a *Nardus stricta*-t értendő.

Vigaszul tán fel lehet hozni azt, hogy a szőrfit nemcsak az erdélyi hegyi legelőkön fordul elő hanem Közép-Európának hegyi és havasi legelőin nagyon elterjedt gyom az illető legelőterületek nagy kárára. Mert ameddig a szőrfit fiatal, addig csak megeszi valahogy a jószág, de ha már elvénült, oly kemény, drótszerű lesz, hogy az állat nem bírja leharapni, ha kényszerüsből mégis ráfanyalodik arra, hogy ehez a serteszzerű növényhez hozzányuljon. Ha az állat egy ilyen kis csomókat alkotó szőrfitpéldányt fogával magkap, az inkább kijön a földből, semmint a levele és szára engedne; az állatnak így föld is kerül a szájába és a jószág a kitepott szőrfitet kelleetlenül kiejti szájából. Ismét látjuk nyáron a szőrfitűves legelőket halványsárga, elszáradt szőrfitcsomókkal leboritva. Keménysége miatt a szőrfit kaszálással sem értékesíthető; nemcsak hogy alig fogja a kasza, de amit leszed róla, az is csak alomnak jó. Ahol tehát sok a szőrfit, vagy a legelő jóformán abból áll — ami szintén nem ritkaság — ott ugyancsak felkopik a legelésző jószág álla.

A szőrfit előfordulása nincsen bizonyos talajnemhez kötve; a szőrfit található a legkülönbözőbb talajokon, úgy száraz, mint nedves viszonyok közt. Erdélyben mégis főleg azokon a talajokon található, amelyeket „lász-

talajoknak hívunk és amelyek jellegző tulajdonságaképpen nekem elmondották azt, hogy e talajok kiszáradva egész porszerűvé válnak, míg átnedvesedve úgy viselkednek, mint a legköztöttebb agyag. Származásra és színre nézve van sárga és fekete lászatalaj, mely tulajdonságaira alig különbözik egymástól, de az összes ilyen talajok közös tulajdonsága, hogy természettől fogva tápláló anyagokban szegények. A kedvezőbbben fekvő ilyen talajok szántóföldeknek használatnak és a gazdák azt mondták nekem, hogy ha eltalálják megmunkáltatásukra a kellő időt — vagyis a talaj kellő állapotát — akkor kellő trágyázás nélkül e talajok elég jól teremnek. Mivel általában rendszerint vízhatlan, e talajok, ott, ahol a víz róluk gyorsan le nem vezetődik, hamar elsavanyodnak.

Viszont a szőrfit előfordulása bizonyos nedvességhez sincsen kötve, láthatni a szőrfitvet vizenyős helyeken, valamint száraz domboldalokon is; csak az erdőt kerüli a szőrfit: állandóan leárnyékolt helyeken nincs szőrfit.

Csakis egy közös jellegző tulajdonsága van azoknak a rét vagy legelőterületeknek, hol a szőrfit elhatalmasodik, az t. i. hogy az illető talajok annyira szegények és soványok, hogy más jó fű ott már nem él meg. Jó erőben lévő talajon a szőrfit nem bír megélni, onnét kiszorítja a jobb fű, az irodalom a szőrfitvet „trágyakerülő“-nek nevezi, vagyis ama növények közé sorozza, amelyek csakis sovány, kiélt talajon mutatkoznak az értékebb fűveknek éhség következtében való kipusztulása után; de ha az ilyen helyeket megtrágyázzuk, a jobb növények csakhamar újból erőre kapnak és az ilyen trágyakerülő növények, mint a szőrfit is hamar kipusztulnak.

De a szegény talajokon is a szőrfit annál inkább vergődik uralomra, minél soványabb és kiéltőbb a föld, minél kevesebb gondozásban és trágyázásban részesül a gyepek és minél kevésbé kedvezők a viszonyok más jobb növények megélhetésére. Így látjuk azután, hogy elhanyagolt kaszálókon vagy legelőkön, megrekedő nedvességű vagy nagyon száraz fűveseken, valamint a hideg szelek sorvasztó hatásának kitett, nem védett helyeken vagy északi hegyoldalokon rendszerint több szokott a szőrfit lenni, mint más egyébként szintén sovány gyepeken, sőt az előbb említett helyeken jóformán csak szőrfit szokott lenni, gazdaságilag majdnem teljesen értéktelenné téve a vele sűrűn benőtt területeket.

Mivel azonban a szőrfit csakis sovány, kiélt talajdon képes megélni és a trágyától kipusztul, az ellene való védekezési, illetve kiirtási mód, t. i. a trágyázás, már régóta ismert a szőrfitűvel szintén sokat vesződő svájci gazdák előtt. A szőrfit eme irtási módját nem egy erdélyi gazda is ismeri és nem egy helyen már évek óta sikeresen irtják trágyázással a szőrfitvet, miután mindenféle más irtási kísérletet céltalannak találtak. A szőrfit irtására, illetve a legelő trágyázására ezek a gazdák természetesen a legelő jószág trágyáját használják fel. Ezek ugyanis szaktottak azzal a rossz szokással, hogy mindig ugyanazon a helyen deleljen vagy háljon a jószág. A mikor ezek a helyek felesleges sok trágyát kapnak és ennek következtében csak-

hamar teljesen kopárok lesznek. A legelőket feljavítani akaró gazdák e rossz szokás helyébe behozták a váltakozó fektetést, juhoknak a kosarazást, vagy esztenázást. Ezzel már Erdélyben is kitünő eredményeket értek el, egyes intelligensebb gazdák vagy községek legelőik feljavításánál és a szőrfit kipusztításánál. A fektetés úgy történik, hogy a jószág csak 4—6 napig delel és hál együtt ugyanazon területen, a melyet ez idő alatt jól betrágyáz; azután 4—6 napig a jószág egy másik területet trágyáz így be stb., nedves időben a száraz, száraz időben pedig a nedves legelőkön fektetve. A fektetés hatása az első évben legfeljebb ősz felé észlelhető és csak a rá következő évben bontakozik ki teljesen: ott a hol előbb jóformán csak szőrfit volt, most a jó fűvek és leveles növények, de különösen a pillangosok vetés nélkül sűrűn ellepik a legelőt és rövid idő alatt a szőrfitnek nyoma vész. Az így megjavított területek egyhamar nem szőrfitűvesednek vissza, mert a fektetéssel való javítás aránylag lassan megy az óriási százfűves területhez viszonyítva és így a szőrfitől mentesített területet a jószág sűrűn járja, jobb mező hiányában és ürülékének elhullatásával újból megtrágyázza az ott már keletkezett jó gyepeket, másrészt az ott mégis kihajtó fiatal szőrfitvet ismételten tövig lerágja és ezt a szőrfit nem szereti. Megtrágyázott területen a szőrfit irtását nagyban előmozdítja az, ha a szőrfitűvesebb helyeket kora tavasszal, mikor a szőrfit még zsenge és a jószág megessi, jó alaposan, tövig lerágatjuk. Ezért a gyakorlati gazdák a szőrfit kiirtására legjobbnak a juhval való kosarazást, vagy esztenázást mondják.

Fektetéssel, kosarazással egyrészt, másrészt a legelésző állatoktól elpotrozottatott ürüléknek a legelőn való elosztásával — akár a már leegelt területen azt még frissen seprővel szétmázolva, akár száraz állapotába gereblyével vagy fogással elosztva — sikerülni fog a szőrfitől elfoglalt legelőket újból visszahódítani és jókarban megtartani. Egyes erdélyi gazdáknak van arra tapasztalatuk, hogy előbb nagyon szőrfitűves legelőket egyszeri fektetésre teljesen megtisztultak a szőrfitől és az 7—9 év óta nem is tért többé vissza.

Természetes dolog, hogy tisztán csak fektetéssel az óriási nagyra gyarapodott szőrfitűves területeket csak nagyon lassan sikerülne visszahódítani, mert a fektetés a nagy szőrfitvet területekhez viszonyítva aránylag csak lassan halad előre: tapasztalás szerint egy számos marha egy héten 5—10 végszögletet fektett be és mivel a legeltetés átlag 16 hétig tart, az alatt egy számos marha után csak 80—160 négyszögöl trágyásodik be egy év alatt annyira, hogy ott a szőrfit kiveszzen.

Azonkívül sok kaszáló is szőrfitvet; azt pedig, hogy ezek állati trágyával javitassanak meg és tartassanak jókarban, megkivánni nem lehet; nemcsak mivel amúgy is kevés az istállótrágya a sovány szántókra, hanem mivel annak felhordása a sokszor nagyon magason és messze fekvő rossz úton kaszálókra kivi-hetetlenül vagy legalább is nem gazdaságossá válik.

A kaszáló soványságán és a legelő silányságán tehát másképp is kell segíteni. azaz istálló trágyán kívül mással is kell trágyázni, vagyis: műtrágyával. Hogy műtrágyával sike-

resen és jövedelmezően lehet elhanyagolt réteket és legelőket feljavítani, jótermésben tartani és a szőrfüvet kiirtani, azt nem csak a külföld tapasztalata, hanem a hazánkban végzett kutatások, ez esetben különösen az Udvarhely vármegyében ez iránt beállított kísérletek is bizonyítják. A többek közt a székelyföldi kirendeltség által múlt év taszszán a betlenfalvi Tanarogon műtrágyákkal beállított trágyázási kísérletek már az első kaszálásban bámulatos hatását mutatták a trágyázásnak. A gyepterületről fogva jobb minőségű volt ugyan de azért szőrfü is volt rajta, mert a talaj már nagyon kimerült volt: a trágyázatlan részen nem volt zárt gyepterület, kevés és alacsony volt rajta a növényzet és nagyon kiütött a szőrfü; a trágyázás részen ellenben a gyepterület sűrű, lett a jófüvek és here félek magasra fel nyultak és tömötten álltak míg a szőrfü köztük jóformán elveszett; mikor-e területet megszemléltem a trágyázás rész három akkora és jóval jobb minőségű széna termést ígért, mint a trágyázatlan.

A csopárkúti legelőn is állított be a székelyföldi kirendeltség Thomassalakkal is kainttal műtrágyázási kísérletet; ha itt, mivel a talaj jóval soványabb és zordabb fekvésű és gyebje jóformán csak szőrfüből áll, nem is oly óriási a különbség a trágya javára mint Tanarogon, mégis annyit kétségtelenül meg lehetett állapítani, hogy a növényzet összetételét a műtrágya tetemesen megváltoztattá és megjavította: a szőrfü mennyisége megcsappant és bizni lehetett abban, hogy a trágyázás megismétléseivel illetve ha foszforsav és kálitrágyán kívül nitrogén trágyán is adnak, a szőrfü teljesen ki fog pusztulni.

Ismeretes ugyanis, hogy ama tápláló anyagok közül, melyekre a növényzetnek megélhetéséhez szüksége van, kultur talajainkon háromnak visszapótlása jöhet figyelembe a foszforsavé, nitrogéné és kálié. Iszapos, illetve agyagos talajainkban elegendő szokott lenni a káli és a kötöttebb talajjal bíró szőrfüves gyepen a káli visszapótlása alig lesz szükséges, míg a foszforsavat és nitrogént feltétlenül pótolni kell. A foszforsav trágyák közül az esetben úgy a Thomassalak, mint a szuperfoszfát figyelembe jöhet. A Thomassalak azonban Erdélyben aránylag drága, a nagy fuvar költség miatt míg a káli trágyák közül csak a 40%-os kálisó és a nitrogén trágyák közül a kénsavas ammoniák, mert a chilisalétromot mérgező hatása miatt veszélyes legelőre szórni. Kat. holdanként a Thomassalakkal össze, vagy a tél folyamán a hótalan gyepre kiszórandó 300 kg. a szuperfoszfátból vagy ugyan akkor, vagy tavasszal hóolvadás után azonnal 200 kg. és ha szükségesnek mutatkoznék a 40%-os káli trágyából 75 kg. a szuperfoszfáttal egy időben kiszórva. Az itt felsorolt műtrágyák hatása 2—3 évre terjed ki, míg a kénsavas ammoniából 30 kg. kat. holdanként március áprilisban minden évben adandó.

Egy szóval sem akarom a gazdákat rávinni arra, hogy minden további nélkül egyszerre nagyban menjenek bele a műtrágyák használatába annál kevésbbé, mert különösen azokat a gazdákat, kik a műtrágyát nem ismerik, szép szóval úgy sem lehet a műtrágyázásnak megnyerni. Ahhoz kísérletek kellenek, hol a gazda jóformán kézzel foghatóan

tapasztalja, hogy mit érhet meg neki a műtrágya. Ilyen műtrágyakísérletek megtételére elsősorban a vármegyei gazdasági egyesületek hivatottak. Minden vármegyében találkozik egynehány törekvő és megbízható gazdák szívesen vállalkozik ily kísérletekre, ha az egyesület a műtrágyát arra a célra átengedi és ezt tényleg elbírná az egyesület budgetje is. Még nem késő, hóolvadás után szőrfüves réten vagy legelőn még még az idén is beállítható a műtrágya kísérlet. Az illető gyepterületről, ott, ahol egyforma a fekvés, talaj, gyepterület, lemérendő 3 kat. holdnyi terület, egy hold közülről trágyázatlan marad, az egyik kénsavas ammoniákot és szuperfoszfátot, a második azon kívül külön 40%-os kálisót is kap, hogy lássák, hat-e a káli is, azaz szükséges-e azt is adni. A három holdas kísérleti terv tervezete ilyen lenne:

I.	II.	III.
200 kg szuperfoszfát + 30 kg kénsavas ammoniák	Trágyázatlan	200 kg szuperfoszfát + 30 kg kénsavas ammoniák + 75 kg 40%-os kálisó

Az egyes holdakra szánt műtrágyák ez esetben kiszórás előtt összekeverhetők.

A műtrágya hatása nem annyira az idén, hanem a jövő évben fog mutatkozni, mikor tavasszal az I. és III. parcellára újból adandó a 30 kg kénsavas ammoniák. Ha a műtrágya hatása nem elégitene ki, akkor a jövő év őszén, illetve a rákövetkező év tavaszán a műtrágyázás megismétlendő és pedig minden trágyával. Ha azonban a III. parcella nem mutatkozik jobbnak az I-nél, az jele annak, hogy a kálitrágya nem hat és az a jövőben elhagyható.

Azt mondhatná valaki, hogy ez mind szép dolog, de kérdés a műtrágya kifizetése magát? Bár nagy a remény arra nézve, hogy igen, mégis, hogy ezt biztosan megtudja valaki, azért kell kísérletezni. Ha a műtrágya szőrfüves legelőn 1—2 év alatt kipusztítja a szőrfüvet, akkor biztos, hogy kifizette már magát, hisz a műtrágya akkor ugyanazt okozta, mintha régi haszonvehetetlen területet jó legelőért kicseréltük volna. Kaszálón még éppen könnyű kiszámítani, hogy mit csinált a műtrágya, hisz ott a gazda módjában áll az egyes kísérleti parcelláktól termését külön megállapítani. Természetesen az egyszer adott műtrágyának hatása nem fog örökké tartani; időről-időre azt újból kell adni, hogy mily időközökben, azt a gazdának a megfigyelés mutatja meg; nem lehetetlen, hogy a szőrfütől megszabadított legelőn helyes legeltetés és fektetés mellett újabb műtrágyázás nélkül sem fog visszatérni a szőrfü, de minderre csak a kísérletezés és megfigyelés adhatja meg a választ.

Egymagával csak a trágyázással azonban azokon a területeken, a melyek a víz megrekedése folytán vizenyűsek szoktak lenni, a szőrfüvet kiirtani alig lesz lehetséges. Hogy a trágya itt érvényre jusson és jó gyepterülettel, szükséges a feles nedvesség elvezetése. E téren a kulturmérnöki hivatalok segítsége volna igénybe veendő.

De különben is a szőrfü irtása csakis ott fog végleges és állandó eredményre vezetni, hol egyébként biztosítják a jó gyepnek a megélhetést, azaz a hol egyébként is eleget tesznek a helyes legelőkezelés kívánalmának. A jó füvek életének biztosítására a hideg szeleknak kitett legelőket a szél ellen védő ültetvényekkel, fasövényekkel kell megvédeni; nedvességre hajló helyeken a feles nedvességet levezetni stb. Meredek és vizmosásos helyeket pedig meg kell kötni és be kell fásítani, mert ott a legeltetés csak óriási károkat okoz és a mellett haszonnal úgy sem jár, mert nem ad a jószágnak harapni valót. Az ilyen feltétlen erdőterületnek való legelőterületek beerdősítéseért lehetne a nem feltétlenül annak való erdőkből adni kárpótlást. De ezeknek a kérdéseknek feszegetését hagyom másra, illetékesebb tényezőkre.

Gyárfás József.

A csukamájolaj befolyása a tüdőveszes sertések egészségére.

Az orvostudomány a legújabb időben — dacára a tulbuzgó állatvédők ellenzésének mind nagyobb mértékben használja fel az állatvilágot az új orvosszerek hatásának vizsgálatánál, sebészeti operációk próbaképeni megejtésére és sok olyan gyógy mód alkalmazásánál, amelynek az emberen való végrehajtása a törvény, vagy a hamisítás szempontjából nem eszközölhető. A már régóta az egereken és tengeri malacokon az oltóanyagok hatásának szempontjából végzett kísérletekhez például legújabb a sypilisnek a majomnál való megállapítása céljából tett kísérletezések is járultak. E kísérletezések nemcsak elsősorban, hanem csupán abból a célból történtek, hogy az általuk elért eredményeket az emberi egészség érdekében lehetőleg értékesítsék. Az állati testre való közvetlen hatásnak nagyon kevés, vagy egyáltalán semmilyen figyelmet sem szentelnek, mivel az ilyen kísérletezésekre kiszemelt állatok rendszerint értéktelenek és nem bírnak gazdasági jelentőséggel.

Másként történt Dr. Wells és Delépine tanárnak Monchester városában, sertéseken megejtett kísérleteinél. Ez állatokat azért választották, mivel épúgy, mint az ember, a természetben elegendő táplálékra vannak utalva, a csukamájolaj felvétele nehézségbe nem ütközik és az emberi emésztésre hasonló eredményeket lehetett levonni. Ezek ennélfogva jelentékeny értékkel bírnak az orvostudományban, azonban semmiesetre sem zárják ki azt, hogy az elért eredményeket állattenyésztési és gazdasági szempontból a sertésre lehetne alkalmazni és mivel ily magyarázatot a kísérleti állományok teljesen mellőztek, úgy az alábbiakban erre vonatkozólag némi kiegészítéssel óhajtók szolgálni.

Az összes államokban növekedő vajsükséglet mellett — különösen Németország az utóbbi 20 év alatt vajkiviteli államból behozatalivá vált a sovány tej zsír — kiegészítésének kérdése igen nagy jelentőségre emelkedett.

A növekvő tejfogyasztás okozta a hitványabb borjaknak a levágatását — amit még néhány évvel ezelőtt egyes köztökintélyű gazdasági szakemberek rendületlenül védelmeztek. Ennek helyébe tenyésztés — és vágóborjak nagyobb számban való tartásának a szüksé-

gessége lépett. Minthogy teljes tej már nem igen állott rendelkezésre, a sovány tejet használták fel és azt akként igyekeztek megjavítani, hogy az elvont vajzsirt olcsóbb zsiradékkal helyettesítették. A főtt, olajdus lenmagliszt bár hatásosnak nyilvánult, az előkészítése azonban körülményes volt. Minthogy a tejet mindennemű állati zsiradékkal egészítették ki (főleg margarinnal) és habarással lehetőleg egyenlő átlagot igyekeztek elérni, a zsiradék gyors kiváltásánál fogva azonban nem értek el kedvező eredményt, így elsősorban Németországban a hig zsiradékokhoz, a növényi olajokhoz fordultak. Minthogy a tejből gyorsan kivált zsiradék a gyomor- és bélfallal közvetlen érintkezésbe jött, emésztési zavarok keletkeztek, amelyek az állat fejlődését nagyban akadályozták. Így tértek át a dióolaj, szezamfű- és más olajokhoz és azáltal, hogy ezeket a tejben rézarányosan elosztották, egy lehetőleg egyenletes, átlagos és állandó emulzióhoz jutottak.

De arra is ügyeltek, hogy mértéket tartsanak a nyújtott zsir mennyiségében és hogy ne lépjk át azon határokat, a melyeket a természet a fiatal állatok táplálására megállapított. Beach Konnektikutban az egyik röpiratában: „A tej egy fontnyi szilárd alkatrészeinek tápértéke aszerint, amint zsirszegény, vagy zsirdús tejben tartalmaztatik“ bizonyította, hogy a kísérletezés céljából táplált négy borjuból kettőt 3,27%-os zsirszegény tejjel tartottak és így a napi 1 fontnyi növekedéshez 1,03 fontnyi szárazállagot igényeltek, míg az 5,1%-os zsirdús tejjel más borjúnál ugyanazon eredmény elérésére 1,33 fontra volt szükség. Sokkal rosszabul hatott az 5,2%-os zsirdús tej a malacoknál, amelyekről azt mondja: „Az állat, amellyel e zsirdús tejet etettük, az első 40 nap után elvesztette étvágyát, hasmenést kapott és végül nem birt már elegendő tápanyagot felvenni, hogy erejénél maradhasson, míg a sovány, illetőleg zsirszegény tejjel tápláltak (3,54% zsir) mindvégig megmaradtak jó étvágyuknál.“

Ugyanekkor a brandenburgi mezőgazdasági-kamara karstádti sertés kísérleti-állomásáról malacokon végzett kísérletek alapján jelentették: „Körülbelül egyre megy, hogy a nyers margarint 5- vagy 3%-os emulzióban adják be.“ Különben azt állítják, hogy a dióolaj tartossága a legcsekélyebb volt, a kokusvaj áll legközelebb a nyers margarinhoz.

Legbehatóbban ugyanekkor a borjak táplálására Irlandban a sovány tej vajzsirpótlékát használták. Schrott-Fiechtl „Ir borjutartási eredmények“ c. közleményében fogtalkozik bővebben a tárggyal.

E hosszantartó, több éven át folytatott kísérletek, amelyek 20 hetet kötöttek le a tehén tejeléséből, tehát 20 hét fejési idő alatt a következő fázisokból állottak: teljes tejjel való tartás, teljes- és soványtej, soványtej kiegészítve lenpogácsával, lenmaggal, különböző lisztféleségekkel, kukoricaliszttel, zabliszttel és csukamájolajjal, amelyekhez az állatokat akként szoktatják, hogy éleinte cukorral megédesítik.

A teljes tejjel való táplálás legkevésbé bizonyult jövedelmezőnek, a legjobban bevált a sovány tej és liszttel, továbbá a csukamájolajjal való tartás, amit a tenyésztőre nézve már jóval költségesebb teljes- és soványtejjel

való tartás közt. A halzsir ára Irországban 85 Pf. és 1,25 M. között váltakozott.

Franciaországban csupán főtt és tisztított keményítőt, továbbá vegytiszta cukrot alkalmaztak és ajánltak, azonban a nagy mennyiségű és túlédés pótléktól óva intettek.

Németországban is tettek hasonló kísérleteket, de ott egy lépéssel már tovább mentek, amennyiben a tej kiegészítésére szolgáló keményítőt malátapreparátumok felhasználásával (Diastalotin) előbb megcukrozták és ezzel igen jó eredményeket értek el. Különösen Hansen Poppelsdorfban részben továbbtenyésztésre, részben levágásra szánt borjain bizonyította be, hogy mily nagy előnye van e methodusnak a cukortalan keményítő, vagy a nádcukor alkalmazásával szemben.

(Folytatjuk.)

Rétműtrágyázási kísérlet Medgyesén.

Míg Magyarország nyugati és északnyugati megyéiben a műtrágyák használata általánosan elterjedt, addig az erdélyi megyék nagy részében a műtrágyákat legfeljebb csak hírből ismerik. Erdélynek speciális helyzete és viszonyai ugyan első sorban az állattenyésztésnek legmegfelelőbbek, de az állattenyésztés csak oly helyeken érheti el a fejlettség magas fokát, ahol az állat az év minden szakában jól és bőven takarmányoztatik. Igaz ugyan, hogy Erdélynek egyes helyein kitűnő minőségű réteket és legelőket találhatunk, amelyek az állatoknak egész éven át megfelelő takarmányt szolgáltatnak, de bizonyára sokkal több az olyan rét és legelő, amelyik sokkal nagyobb termést adna, ha az megfelelő ápolás és trágyázásban részesülne.

Az ápolás munkájának hosszabb leírásával nem foglalkozom, csakis a trágyázásra akarok rövidesen kitérni. Az feltétlenül igaz, hogy a rét legjobb trágyája a jó komposzt. A legtöbb gazdaság azonban rendszerint még annyi trágyával sem rendelkezik, hogy a szántóföldjét rendszeresen megtrágyázhathá, így a rétre a legtöbbször semmi trágya sem jut. Nagyon, de nagyon sok olyan rétet és legelőt találhatunk, melyet a legelésző állatokon kívül csak a madarak trágyáznak. Azt, hogy az ilyen rét, ha csak valamelyik folyó iszapjával évenként meg nem trágyázza, nagy és állandó termést nem adhat, könnyű elképzelni.

Sok helyütt a rétet és legelőt már azért sem lehet megtrágyázni, mert az oly messze van a községtől, vagy a majortól, hogy a komposzt kifuvározása többbe kerülne a gazdaságnak, mint amennyi haszonnal járna a trágyázás. Ily helyeken különösen nagy fontosságuk és szerepük van a műtrágyáknak.

Ez ideig nem sok rétműtrágyázási kísérlet végeztetett Erdélyben, éppen ezért talán nem lesz érdektelen a medgyesi szász földmives iskolában végzett rétműtrágyázási kísérlet eredményét ismertetni. A nevezett iskola igazgatóságának megkeresésére a növénytermelési kísérleti állomás Magyaróvárról megküldte a kísérlethez szükséges műtrágyákat és pedig Thomassalakat és 40%-os kálitrágyát. A műtrágyák az 1906. év december közepe táján szórattak el. A kísérlet tervezete és a terméseredmény a következő volt:

1. parcella 1600 □-öl trágyázatlan	14 00 q széna
2. " 1600 " 300 kg Thomassalak	19 00 q "
3. " 1600 " 300 kg " + 60 kg káli	26 00 q "

Sajnos, hogy csak a széna termés méretét meg, a sarju már nem holott az iskola igazgatóságának jelentése szerint a műtrágya hatása a sarjunál is nagyon szépen mutatkozott. Dacára annak, hogy a Thomassalak foszforsava nehezen oldódik, illetve vízben egyáltalában nem oldható, tehát lassu hatása, mégis már a széna termésre jelentékeny hatása volt. A 300 kgr. Thomassalak 500 kgr. szénatermés többletet eredményezett, ebből világosan látható, hogy a rét nagyon is meghálálja a foszforsavtrágyát. A 3-ik parcellának termése pedig 26 q volt azaz 12 q-val nagyobb termést adott, mint a trágyázatlan parcella. Ezen 3-ik parcella 300 kgr. Thomassalakon kívül még 60 kg. 40%-os kálitrágyával is megtrágyáztattott. A két trágya együttesen alkalmazva sokkal jobban növelte a rét termését, mint az egy-magában alkalmazott szuperfoszfát.

A műtrágyának hatása azonban nemcsak a termések növelésében nyilvánul, hanem a széna minőségében is. A medgyesi kísérleti jelentésben is felemlített, hogy a harmadik parcellán termelt széna volt a legjobb minőségű. Természetesen széna és széna között igen is nagy különbségeket találhatni és a műtrágyának azon jó oldala, hogy a széna minőségét és javítva, egyáltalában nem megvetendő dolog.

Hazai tapasztalataink szerint a foszfórtrágyáknak hatása legalább két évre terjed és ezért rétműtrágyázási kísérletekből csakis akkor vonhatunk le végleges következtést, ha legalább két évi termés adatok állanak rendelkezésünkre. A rétnak legmegfelelőbb, illetve legolcsóbb trágyája ugyan a Thomassalak, de ennek Erdélybe való szállítási költsége igen nagy összegre rug, azért Erdélyben megfelelőbb lesz a szuperfoszfát használata.

Ezen foszforsav trágyák lehetőleg ősszel szórandók el, de a szuperfoszfátot tavasszal is lehet elszórni, mert ez gyorsan ható foszforsavtrágya. Szuperfoszfátból katasztrális holdankit, ha ezt először alkalmazzuk, ajánlatos legalább 200 kgr-t adni, ha ugyanazon területre 2—3 évvel később ismét szuperfoszfát adatik, elegendő lesz 150 kgr-t adni. Azt hogy valaki egyszerre nagy mérvű műtrágyázásba menjen bele, senkinek sem ajánlhatjuk, hanem csakis kísérletek eredménye után lehet megmondani azt, hogy a műtrágyák jövedelmezően használhatók-e. Egy-egy kísérlet sem nagy költséget, sem nagy fáradtságot nem okoz és csak a gazda hasznára válik, mert tanul belőle, tanulni pedig, illetve a korral haladni nemcsak előnyös, hanem szükséges is.

Iff. Rösler Károly

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A téli gyümölcs eltartásáról. A téli gyümölcs eltartásánál első szabály, hogy csakis kellően megérett, vagyis barna, illetve fekete magvu gyümölcsöket szabad a fáról lehető kiméletesen leszedni. A szedésnél az ember nem lehet eléggé óvatos. Például arra is ügyelni kell, hogy a szedők ujján a körmököt előzetesen jó rövidre levágassuk, mert különösen a szedők hüvelykujain levő köröm félhordalaku sérülést szokott, kivált a nagyobb fajta gyümölcs héján okozni, ami

viszont rövid időn belül rothadást eredményezhet.

A gyümölcs leszedésénél, szállításánál kiméletes bánásmódra ügyeljünk és soha se engedjünk többet, mint legfeljebb 2 sor almát, vagy körtét tenni egymásra. A gondos átválogatás is elengedhetetlen, mert csak a minden tekintetben kifogástalan gyümölcsöt érdemes eltenni. Egy hibás száz épet is elronthat.

A gyümölcstartó helyiség első sorban sötét legyen, mert a napfény tulgyorsan megérelné a gyümölcsöt; továbbá jól szellőztethető és ami fő: hűvös is legyen, mert a meleg fonnyasztó és rothasztó hatású. Ez okból a gyümölcsöt is lehűlt állapotban, reggel rakjuk a kamrába.

Ha a falak elég vastagok s a padlás jó meleg, úgy fűtés nélkül is fagymentesen marad a kamara. A hőmérsék szellőzéssel meglehetősen szabályozható, ha hűvös időjárás esetén délben, meleg időjárás esetén pedig kora reggel szellőztetünk.

Az almát szárával felfelé, a körtét oldalt fektetve rácsos polcokra, illetve állványokra helyezzük, olyformán, hogy sehol se érintsék egymást.

Az így telerakott kamarát elsötétítjük és bekénezzük. Ezután két, esetleg három hetenként lehetőleg száraz, hűvös, de azért fagymentes időben szellőztetünk, a hibásokat átválogatván, eltávolítjuk és újból kénezzük.

A gyümölcskamra minden nyílására tüll is alkalmazandó, hogy a gyümölcsökből netán előbuvó almamoly bábjaiból fejlődött lepkék tavasszal ki nem szabadulhatván, tovább ne szaporodhassanak.

Kicsiben ládába, hordóba, száraz homok fűrészpör, gabona, köles-ondó stb. közé is elrethezhetjük téli gyümölcsünket, csak arra vigyázzunk, hogy a lehető szigorúan kiválogatott ép gyümölcsök sehol se érintkezhesse egymással. A láda vagy hordó száraz, hűvös, de azért fagymentes helyen tartandó.

Erdélyben, kivált oláh vidékeken, a nép szénaboglya belsejében, széna, sarju közé elrethezve is kitűnően el tudja tartani téli gyümölcsét. Állítólag a batul alma onnét nyerte nevét, hogy ily módon nagyon jól eláll.

Kecskeméthy Géza.

+ A magtári zsiszik ellen. Egy molnár a következőket tapasztalta:

Padlása, ahol gabonáját tartotta, el volt lepve padozathasadékaiban zsiszikkal. Nehány zsákban konyhasó is el volt helyezve ott a padláson. Mikor hónapok múlva a sós-zsákokat helyükről eltávolította, észrevette, hogy azok állóhelyén a zsiszik nem ütött tanyát a hasadékokban, hézagokban. Fogta magát és az egész magtár fahézagait megöntöztette erős honyhasóoldattal. Az eredmény az lett, hogy rövid időn egyetlen zsisziket se látott többé magtárában.

(r.) (M. K.)

+ A hamu és hulladék hatása a halakra. Amerikában a Felső-tó vidékén a fehér hal állománya folyton fogy. A halászok azt állítják, hogy a hamunak és a szemétnak a tóba ürítése az, ami a fenéken terjedelmes füves területeket pusztított el, a hol azelőtt a fehér hal táplálkozóhelyei voltak. Hozzávetőleg azt mondják, hogy a legutóbbi huszonöt év alatt több mint kétfélmillió tonna kéményhulladék és égési maradvány került a tóba, nem

is említve a vasnak a dockokról a tóba sörését, a mely már egy év alatt is töméntelen mennyiséget képvisel. A halászok panaszkodnak, hogy hálókban nagy salaktömegeket húznak felszínre, a mik bizonyítják, hogy a tófenék lassankint megtelik gyárhulladékokkal s ezek lehetlenné teszik a fűnek a tenyészetet, a mely közt pedig a fehér hal táplálására szolgáló apró organizmusok élnek.

KORMÁNYINTÉZKEDESEK.

Lehet-e a szőlők zöldoltásával kellő eredményt elérni? A földmivelésügyi miniszterium fenti kérdésben következő ovó-figyelmeztetést intézi a szőlőszeti felügyelők útján a szőlőtermelőkhöz:

„Az ország erdélyi részeinek nedvesebb és hűvösebb klímája miatt indokolt kételyek támadtak arra nézve, hogy vajjon lehet-e ott a szőlők zöld oltásával kellő eredményt elérni. — Az eme kérdés tanulmányozása céljából a múlt évben kiküldött szakbizottságnak szakvéleményt tartalmazó jegyzőkönyv szerint a szőlő zöldoltásával lehet az erdélyi részekben is eredményt elérni: de az ottani nedvesebb klímára való tekintettel a zöldoltás alkalmazásánál fokozott óvatosság ajánlatik. Részemről a legmészszebb menő óvatosság követését tartom szükségesnek, mert újabban számtalan példa, így különösen az erdélyrészi vidékeknél sokkal melegebb és szárazabb klímájú Gyöngyös vidékén újabban is észlelt jelenségek igazolják, hogy a szőlő zöldoltványok nagyon rövid életűek és rohamosan pusztulnak akkor, ha oly években készültek, a melyekben az amerikai alanyú tőke veszszoje nem érett meg tökéletesen, vagyis a tenyészítő időszak végéig nem fásult meg kellően. Különösen észlelhető ez azoknál a zöldoltványoknál, a melyek az 1904 és 1905 években, valamint az utolsó 8—10 esztendő alatt is oly években készültek, a melyek időjárása rendellenes, t. i. vagy túlságosan száraz, vagy túlságosan csapadékos volt s akár az egyik, akár a másik szélsőség miatt az amerikai fajtájú szőlőtőke alanyveszszoje megfásodásának nem kedvezett. Az e téren követendő eljárás érdekében vegyék igénybe a szőlős gazdák a szőlészeti és borászati felügyelő szaktanácsait.

Szőlővédelem az 1908. évi állami költségvetésben. A jelen évi költségvetés szerint a kormány ezidén az orsz. fillokséra-bizottság és a nemzetközi filloxéra-konvenció költségeire az 1882: XV., 1899: XLI és az 1894: XII. t.-c. VII. fejezete rendelkezéseinek végrehajtására a szakirodalom támogatására s egyéb tanulmányokra 12000 koronát, az állami szőlőtelepek átalakítására, szőlőoltványok készítésére stb. 77000 koronát, a korábbi években állami közvetítéssel létesült homoki szőlőtelepek mindennemű szükségleteire stb 11000 koronát szénkéneggyártásra, peronoszpóra s más szőlőbetegségek ellen való védekezésre 155000 koronát, szénkénegyhordók beszerzésére 5000 koronát s a m. kir. szőlészeti kísérleti állomás és ampelologiai intézet céljaira a felszerelés törlesztésére szükséges 60000 koronán kívül 159200 koronát kíván fordítani.

A tűzifa drágasága. Az utóbbi években a lakás- és élelmezési viszonyok mellett súlyos gondot okoz városainkban a tűzifa drágulása is. A földmivelésügyi miniszter figyelmét a középosztályra háruló ez a terhes gond nem kerülte el s azért már az ősszel felhívta az összes erdőhivatalokat, hogy mutassák ki, hogy a kezelésük alatt álló erdőkben mennyi tűzifát tudnak termelni s egyben

tegyenek jelentést, hogy a tűzifa megdrágulása enyhítésére vidékenként mit kellene tenni? A miniszter a beérkezett javaslatokat mérlegelve elhatározta, hogy ott, ahol a kincstár a maga erdei fájának magánosok részére való eladásával jótékonyan hathat a tűzifa árának mérséklésére, — a miniszter engedelmet ad, hogy a kincstári fát kisebb tételekben magánosoknak is eladhassák és e végből a kincstári faraktárak számát szaporíttatni rendelte.

Haszonállatok összeírása. A földmivelésügyi miniszter körrendeletben utasítja az összes törvényhatóságokat, hogy az 1894. évi XII. t.-c. 23. szakasza értelmében, a haszonállatokat, nevezetesen a szarvasmarhákat, lovakat, szamarakat, öszvéreket, sertéseket, juhokat és kecskéket ez évben is a legelőre kihajtás előtt, de legkésőbb március hónap végéig az állategészségügyi vizsgálattal kapcsolatosan irassák össze. A városi polgármesterek az összeírást teljesítő városi közegeket, a járási főszolgabírák pedig a községi előjáróságokat megfelelő utasításokkal tartoznak ellátni, hogy nemcsak a községekben, hanem a hozzájuk tartozó tanyákon, pusztákon és uradalmakon is pontosan vétessék számba a haszonállatokat. Az ellenőrzést a járási m. kir. állatorvosok és a helyhatósági állatorvosok fogják gyakorolni.

Telekkönyvi másolatok bélyegmentesítése. Az igazságügyi miniszter rendeletben utasította valamennyi telekkönyvi hatóságot, hogy valahányszor az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezet kölcsön engedélyezése céljából akár az egész telekkönyvnek (betétnek), akár valamely lapjának teljes hiteles másolatát kívánják, a kívánt teljes hiteles másolatot bélyegmentesen adják ki.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Negyvenkét vármegye a tőzsdei játék ellen. Az elmúlt héten szerdán, a képviselőház interpellációs napján olvasták föl a házhoz benyújtott kérvényeket is, amelyeket a kérvényi bizottság a ház elé terjesztett. A számos kérvény között különösen egy ragadhatta meg figyelmünket és pedig az, amely a tőzsdejáték korlátozása iránt nyújtott be negyvenkét vármegye által. Negyvenkét vármegyének ugyanegy tárgyban benyújtott kérvénye azt igazolja, hogy a kérvény tárgyát képező tőzsdejáték-korlátozás, helyesebben a tőzsdereform szükségessége köztudatba ment át, mindnyájan érezzük, hogy e téren sürgősen cselekedni kell. Hiszszük is, hogy e kérdés nem fog elodázást szenvedni, annál is inkább, mivel erre nézve ígéret is köti a kormányt. Annál is inkább sietni kell a tőzsdereform kérdésének rendezésével, mivel a vidéken is alakulóban van egy-két tőzsde. Ezek alapszabályait már e reform szellemének kell átengednie, mert arra igazán semmi szükségünk sincsen, hogy a spekulációnak újabb fészkei keletkezhesse és még több alkalom nyíljon arra, hogy tapasztalatlan egyének játékra csábuljanak és vagyonukat veszítsék.

— Tenyészállatkiállítások és vásárok.

A Szolnokdobokamegyei Gazdasági Egyesület március hó 2-án tartja Désen országsszerte jó hírnévnek örvendő magyar fajta tenyészbika-kiállítását és vásárját, melyen az eddigi bejelentések után itélve, igen nagy és elsőrendű anyag lesz a vásárlóközönség rendelkezésére bocsátva.

— Károlyi Sándor gróf szobra. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gyűjtést indított Károlyi Sándor gróf szobrára, a mely kedvező eredménnyel járt, úgy, hogy az egyesület megbízást adott Strobl Alajos szobrászművésznek a szobormű elkészítésére. A művész már elkészült a szobor megmintázásával s azt a szoborbizottság felül is vizsgálta s az engedélyt az ércbeöntésre meg is adta. A

szobor a Mezőgazdasági Múzeum elé kerül s ünnepélyes leleplezése május hó első napjaiban lesz.

— Az országos tenyészállat-vásár, Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület március hó 7-8-ikán tartandó tenyészállatvásárjára folyton érkeznek ajbejelentések. Eddig 152 darab bikát, 66 darab tehenet, 312 darab kost, 45 anyajuhot és 422 darab sertést jelentettek be az ország legkiválóbb tenyésztői. A vásáron 17,600 korona értékű tiszteletdíjat osztanak ki, köztük a földmivelségi miniszter 2000 és 1000 koronás nagydíjait.

— Gazdasági szakelőadások a Köztelken. A köztelki tanfolyamot Bujanovics Sándor, az O. M. G. E. alelnöke febr. 24-én rekesztette be, örömeinek adván kifejezést, hogy a hasonló tanfolyamok iránt évről-évre nagyobb az érdeklődés. Délután a Magyar Gazdák Értekesítő Szövetkezete budafoki pincegazdaságát látogatta meg a társaság, a hol Balogh Dezső vezérigazgató és a szövetkezet tisztviselőinek kalauzolása mellett tekintették meg a szövetkezet borgazdasági berendezéseit. Innen a társaság az állami pincemesteri tanfolyamra ment, a hol Dobokay Lajos miniszteri tanácsos és Ráczy Lajos szőlészeti és borászati főfelügyelő, igazgató fogadta a vendégeket.

— Növénytermesztési kísérletek ismertetése. Megjelent az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás 1906. évi kísérleteinek ismertetése. A tartalmas füzet számos gyakorlati irányú kérdést tárgyal: cukorrépa fajta termesztési és műtrágyázási kísérleteket, burgonya árpa, tengeri és buza termesztési eredményeit, melyekből kitűnik, hogy okszerű műtrágyázás által nemcsak a kalászos, de a kapás- és rétnövények hozamát is lehet növelni. Ez érdekes és tanulságos füzetet a magyarvári kísérleti állomás díjtalanul küldi meg azoknak a gazdáknak, akik azt levelezőlapon kéri.

— Franciaország bortermése. Francia hivatalos jelentés szerint Franciaország 1907. évi bortermése 66 millió hektoliter, Algériában 8 millió hektoliter. Az 1907-iki mennyiség tehát csupán Franciaországban 13 millió hektoliterrel több, mint 1906-ban.

— Az alkoholmentes italok elnevezése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete azzal a kéréssel fordult a földmivelségi miniszterhez, hogy tiltsa meg oly alkoholmentes italoknak „bor” elnevezés alatt való forgalomba hozatalát, melyek ugyan szőlőből készültek, de szeszt nem tartalmaznak. A földmivelségi miniszter egyetértve a kereskedelemügyi miniszterrel most arról értesítette az egyesületet, hogy a tilalomnak a magyar bor védelme szempontjából sem volna nagyobb jelentősége. Bor alatt ma ugyanis mindenki alkoholos folyadékot ért, így a közönséget alkoholmentes folyadékkal megtévesz-

teni úgy sem lehet. Másrészt sterilizált mustnak, vagy a borból az alkohol eltávolítása után készült folyadéknak forgalomba hozatala éppen nem sérti a hazai bortermelés érdekeit, sőt módot nyújt arra, hogy a musttermés egy részét az alkoholos italtól tartózkodók körében lehessen értékesíteni.

— Szer a filloxéra ellen. Szlavóniában Leitner Lipót műtrágyát állított elő, mellyel állítólag a filloxéra a szőlőtől távoltartható volna. A trágyát a zágrábi kir. vegytani intézet elemezte. A találmányt Politzer I. petrodoselői cég szerezte meg, mely megfelelő gyárépítése után február 15-ike után már megkezdte a „Vitikol” nevű trágya szállítását, melynek métermázsája 24 koronába kerül. Részünkről csak kísérletezést ajánlunk.

— Uj import! Ternyey Árpád aradi hírneves orpington-tenyésztő, a budapesti nemzetközi kiállításon is első díjakkal kitüntetett orpington-telepe részére, két remek szép és felette értékes tenyész kakast hozatott William Cook & Lons világhírű angoltenyésztő telepéről. Ugy a sárga mint a fehér kakas, az angol standard jellegének teljesen megfelelnek s a tulajdonos telepen, a vér frisseséget vannak hivatva fenntartani. A drága kakasokhoz, a telep legkiválóbb tojói lettek beosztva.

— Egy amerikai bizt. társaság megrendszabályozása. A newyorki főügyész elhatározta, hogy a Mutual Reserve Life Insurance Co. részére bírósági gondnokot nevez ki, mert a biztosítási kötvények törvényen alapuló zálogjogát a hatóságok kifogásolták. A biztosító-társaság kötelezettségei mintegy 5,500.000 dollárra rugnak és az aktívákat 3,400.000 koronára becsülik. A biztosítási kötvények tulajdonosainak száma mintegy 37.000.

— Mellékletünk. *Dunky Fivérek* cs. és kir. udv. fényképészek prospektusát mai lapunkhoz csatoltam veszik olvasóink Szives figyelembe ajánljuk e régi jó magyar céget!

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

Földmives iskolát jeles sikerrel végzett nőtlen egyén

ispáni számtartói,

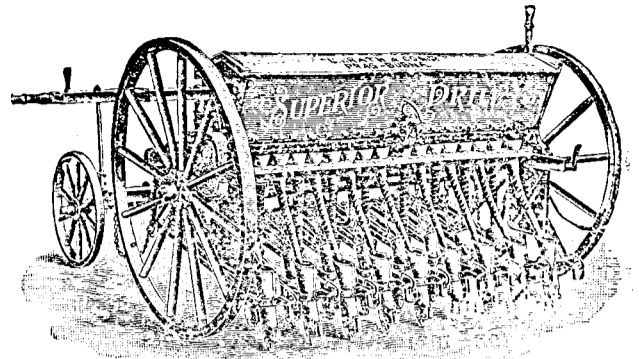
vagy ehez hasonló állást szívesen elfogad azonnali vagy későbbi belépéssel. 2125

Czim: **Bedő Gyula** **Barátos,** (Háromszék m.)

Szőlőoltványok: hiányok pótlására 2 éves dus gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 ft. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 ft. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 ft.

Fásoltványok: Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 ft. Szépséghibával, eredési biztosítással ezre 45 ft. Mind Riparia Portalisra oltva a következő fajokban: **Fehér borfajok:** Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sárféher, Mézesféher, Ezerjő, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok. **Hárslevelű, Sauvignon, Bánáti Rizling. Vörös borfajok:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. **Csemegefajok:** Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Ghasselas, Ezredéves, Muskotályok stb. Sima Rip. Port. I. oszt. 10 ft., sima Rip. Port. II. oszt. 5 ft., gyökeres Rip. Port. I. oszt. 16 ft., gyökeres Rip. Port. II. oszt. 10 ft., gyökeres 2 éves gyökerű 18 ft. Hazai nemes vesszők sima 5 ft., a fenti fajokból. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. Tavaszki szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni.

Székely I. József, Gyöngyös, 2064 Szent-Urban-Templom.

1801 Superior Sorvetőgépek

— !!! Legjobb tolókerékrendszer !!! —
!!! Tessék közelebbi leírást kerni !!!
Finom-, szántás-, csukló- és rétboronák.
Egy- és többvasúké.
Háromtagu és egytagu hengerek.
Triőrök. Műtrágyaszórók.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzseplőkészletek 12 HP-ig — Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

Lőr Rezső **Mehala**
Temesvár.

Yorkshirei tenyészete, mely kizárólag vésszel szemben ellenálló törzsekből áll, tenyésziránya: magyarhoni klíma és helyi viszonyok, országos állatdíjazásra tartott **mindenkori** ritkaság példányokat jutányosabb árban szállít. 2126

Földmives iskolát végzett gazdatiszt
április 1-ére állást keres,

esetleg **azonnali** belépésre. 2068
Hét évig mint segéd és 6 évig mint kezelő tiszt működött nagyobb gazdaságokban.

Czim: **Gy. A.** alatt a kiadóhivatalban.

Eladó
előfák.
Luczfenyő: 1 méter magas 70 fillér, 75 centiméter magas 56 fillér, 50 centiméter magas 40 fillér. Vékonyhéjú diófa: 2 méter magas 50 fillér. Faiskola: **Gönyő** (Győr megye). Csomagolás önköltségen, vasúthoz (hajóhoz) szállítás ingyen. Megrendelhetők: **Márfly Ede** Budapest, Vár Országház-utca 2. : : : 2120

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona
záloglevélkölcsonöket
nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4 1/2 %-os záloglevelekben.

A jelzálog felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férnal adnak véleményül. 1001

TENGERI ültetése NÉGYZETBEN

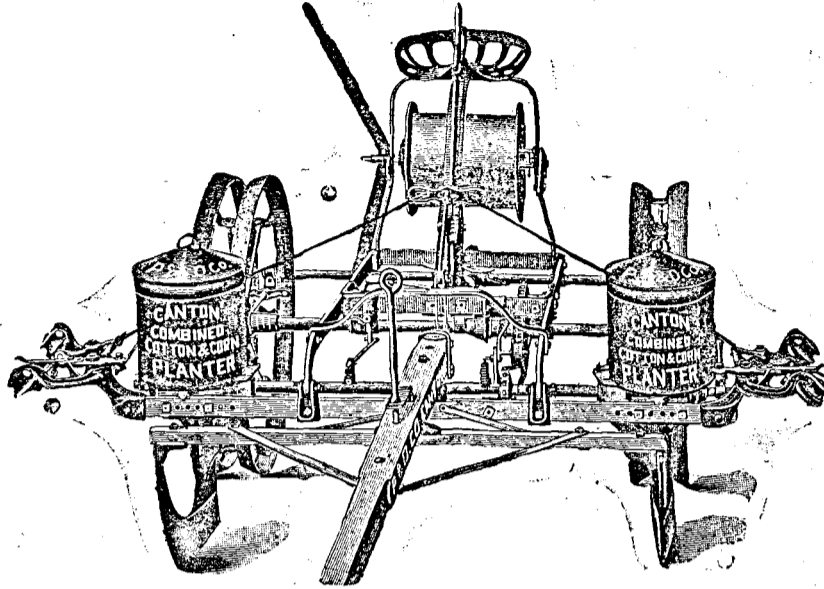
„SENIOR“
automatikusan

24-28-32

angol hüvelykben
négyzetben ültet,
kivánság szerint
2-4 szemet fész-
kenként.

„SENIOR“

megkívánt mély-
ségben egyformán
ültet, minden fész-
ket betakar, min-
den fészeksort két
oldalt meghen-
gerel.

„SENIOR“

munkaképessége
sorköz és tábla-
hossz szerint napi
7-10 m. hold egy
pár könnyű lóval
és egy kocsissal.

„SENIOR“

magyar gazdasá-
gokban 1907 év-
ben kb. 200 pél-
dányban kitűnő
eredményrel
dolgozott.

Referenciák:

Főhercegi uradalom, Főherceglak
M. kir. gazd. akadémia, Debreczen
Ungar Lajos urad., Ó-moravicza
Deutsch Sándor gazd., Valkány
báró Podmaniczky Endre urad., Kelebia
báró Hammerstein R. urad., Pusztá-Sári
Gyulai Gaál Rezső, Mozsor
Gergely Károly gazd., Gyomró
stb., stb.

„Senior“ tengeri-ültetőgép
autom. négyzet-ültetőkészülékkel

MC CORMICK Harvesting Machine Comp.
Chicago, U. S. A.

Magyarországi igazgatósága és főraktára:

Budapest, V. Árkótmány-u. 12. szám.

Referenciák:

gróf Eltz-féle uradalom, Vukovár
gróf Teleki Arvéd urad., Drassó
báró Kemény József urad., Marosnémeti
gróf Andrássy Sándor urad., Szigetvár
Csókai uradalom, Csóka
Piukovits József urad., Csantavér
Deutsch Adof gazd., Nagybogdány
stb., stb.

2098

Klinger Henrik

Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi ipar-vállalat Liptószentmiklóson, Székely szövőgyár és házi ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.

Raktár: **Budapest, V., Szabadság-tér II.**

Ajánlja készítményeit, u. m. lisztes, korpa- és gabona

Z s á k o k a t

lenből, kenderből és jutából, vagy varrás nélkül. Továbbá

vizmentes ponyvákat

gépekre és kazlakra, nyers székér- és repce-ponyvákat, nyers és ruggyantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

2112

Eladó tenyészállatok.

A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia f. év tavaszán elad:

választott berkshiri kan malacot	á 25 kor.
választott berkshiri koca malacot	„ 20 „
választott berkshiri mangalica keresztezésű kan malacot	„ 20 „
választott berkshiri mangalica keresztezésű koca malacot	„ 16 „
tisztavéri választott erdélyi racka kos bárányt	„ 15 „
tisztavéri választott erdélyi racka anyabárányt	„ 10 „

Az árak mind helyben a kolozsvári gazdasági akadémia majorjában értendők. Előjegyzéseket elfogad nevezett gazdasági akadémia gyakorlati tanszéke.

2109

UJI Egységrendszerű gőszántás UJI (egy ölet fogó 7 vasu ekével). Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból (Erdélyből is) kívánatra rendelkezésre állnak.

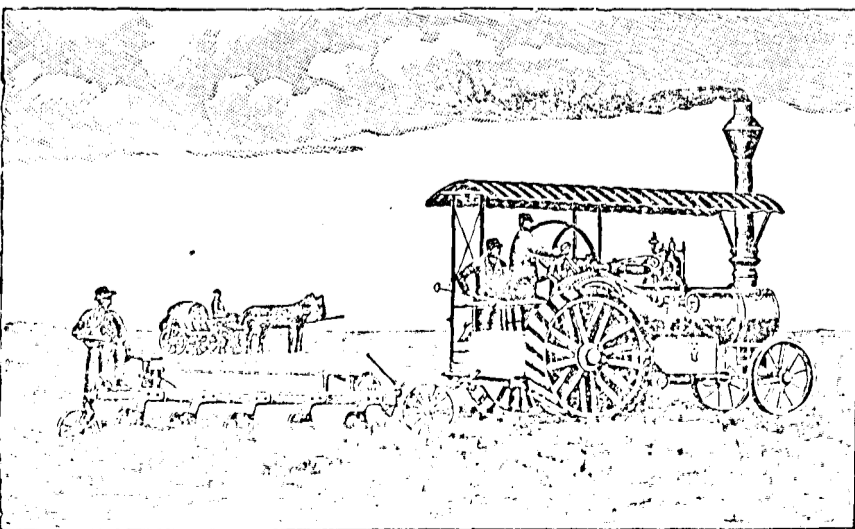
Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T.

1053

Budapest, VI. ker., Váci-ut 19.

Kik ajánlják és kik nem ajánlják

a **selektált** (kiválogatott) anyarépákról nyert és **impregnált** **MAUTHNER-féle TAKARMÁNYRÉPAMAGOT?**

Ki nem ajánlja az impregnált répamagot?

A répamaggal kereskedő **konkurrenczia.**

Miért nem ajánlja a konkurrenczia?

Mert a konkurrenczia **selektált** anyarépákról nyert és **impregnált** répamagot **nem árusíthat**, amennyiben a 4212. sz. magyarországi szabadalom **kizárólagos tulajdonosa a Mauthner Ödön** cég termelője. Ezen okból a **konkurrenczia idei árjegyzékében a következőket közli:**

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénytermelési szakosztálya tavaly egyhangulag azt határozta, hogy az ugynevezett

impregnált répamagot

a magyar gazdaközönségnek **megvételre nem ajánlja.**

Miképpen nyilatkoznak a nem érdekeltek,

kik egyszersmind a növénytermelési téren legkiválóbbaknak elismert szaktekintélyek?

A „Köztelek“ 1908. február 12-iki számában az ott rovatolt 88. számú kérdésre **Kerpely Kálmán**, a debreczeni gazdasági akadémia igazgatója a következőkben válaszolt:

Felelet a 88. sz. kérdésre: Annyi tény s azt magam is tapasztaltam, hogy az impregnált répamag hamarabb kikel és a vetés sűrűbb, egyenletesebb fejlődésű. Igaz, hogy ebből még nem következik az, hogy nagyobb termést is adjon, mert kedvezőbb időjárás esetén a fejlődési különbségek az impregnált s impregnálatlan mag vetése között hamarosan elenyésznek. Miután azonban a répa fejlődésének kezdetén legkényesebb, a gyors kelés és sűrű fejlődés csak előnyül tudható be. Igaz, hogy ezen előny akárhányszor nem talán az impregnálás eredménye, hanem az impregnálásra használt maggomoly kitűnő fejlettségének, I-ső rendű minőségének a következménye, de ezen körülményt az impregnált mag hátrányául betudni legalább is helytelen lenne.

K. K.

A „Köztelek“ 1907. február hó 27-iki számában **Linhart György** magyar-óvári gazdasági akadémiai tanár, a növényélet- és kórtani állomás vezetője az impregnált répamagról a következő felvilágosítást adja:

„**Répamag impregnálása.** (Felelet a 148. sz. kérdésre.) A Jaensch & Comp. quedinburgi czeg által már évek óta forgalomba hozott impregnált répamag, amelynek elárusításával hazánkban Mauthner Ödön budapesti czeg foglalkozik, már hosszú idő óta jó hírnévnek örvend főleg azért, hogy a mag gyorsan és egyenletesen kel ki. A gyors kikelés következtében a fiatal répanövények gyorsabban és erőteljesebben fejlődnek, aminek folytán többnyire kevesebbet szenvednek a gyökérfekélytől és a földi bolhaktól. Eme előny különösen akkor szembeszökő, ha az időjárás avagy a talaj elégtelen nedvességtartalma kevésbé kedvező a vetés gyors fejlődésére. Ez oly elvitázhatatlan tény, amelyet tagadni nem lehet.

A Jaensch-féle impregnálási eljárás abban áll, hogy a répamagot kénsavval és klórgázzal kezelik és azután szárítják. Az impregnálás folytán a répamag külsőjén tapadó és a külső burokrész belsejében levő káros élősködők (Phoma, bakteriumok stb.) csirái elpusztulnak s a mag csirázási esélye növeltetik, amihez az impregnálást követő szárítás is nagy mértékben hozzájárul.“

L. Gy.

2124

Kik ajánlják?

Eckendorfi, oberndorfi sárga és vörös. Az **impregnált** 8 nappal előbb kel, mint a nem impregnált. A nem impregnált hozama csekélyebb. Törökszákos, 1907. december 7.

Rósa József,
nagybirtokos.

Oberndorfi. Kötött szikes talaj. A nem **impregnált** 4-5 nappal később kelt ki, mint az impregnált. A nem impregnált termése gyengébb volt és fejlődésben sem érte el az impregnáltat. Szentpéterszeg, 1907. december 2.

Bereczky László,
urad. gazdatiszt.

Sárga eckendorfi. Humus homokos talaj. Az **impregnált** 4-5 nappal előbb kelt és 30 métermázsával nagyobb hozamot adott holdanként. Galdovo, 1907. decz. 10.

Gróf Erdődy uradalma.

Kik ajánlják?

Oberndorfi és olajbogyó. Kötött fekete talaj. Az **impregnált** mag 10-12 nap alatt egyenletesen és erőteljes palántákkal kelt ki. Hasonlíthatatlanul jobban kel és erőteljesebben fejlődik a nem impregnáltnál. Hozama holdanként kb. 60 métermázsával nagyobb.

Feketegyőrös, 1907. decz. 3-án.

Nadányi Miklós,
földbirtokos.

Ez idén kivétel nélkül csakis **impregnált** répamagot vetettünk, minthogy több évi kísérletek által e magnak gyorsabb csirázásáról győződünk meg a nem impregnált maggal szemben, valamint arról is meggyőződünk, hogy az impregnált mag után nagyobbak a termések is.

Pozsony-Lőröv, 1907. decz. hó 18-án.

Gróf Csáky Ödön
uradalmi intézősége.

Kik ajánlják?

Sárga eckendorfi. Kötött fekete agyagos talaj. Az **impregnált** 5-6 nappal előbb kel és nagyobb termést adott, mint a nem impregnált.
Pata, 1907. decz. 5.

Horváth Tholdy Rudolfné, grófné.

Sárga oberndorfi. Kötött fekete föld. Az **impregnált** előbb fejlődött, mint a nem impregnált és holdanként 50 métermázsával nagyobb termést adott.

Hajdu-Nánás, 1907. nov. 30.

Berencsy Gyula,
földbirtokos.

Sárga olajbogyó **impregnált** és nem impregnált. Fehér olajbogyó nem impregnált. Fekete homokos talaj. Az impregnált mag 2 nappal előbb kelt ki. Impregnált magból holdanként kb. 2 kilóval kell kevesebb vetőmag, mert gyorsabb fejlődésű lévén, a kis növény jobban ellentáll a bolha és hangya pusztításának és így biztosabban fejlődik. Három évi kísérletezés alapján mondhatom, hogy az impregnált maggal bevetett táblák holdanként kb. 20-36 métermázsával több termést adnak, mint a nem impregnált maggal bevetettek.

Pusztá-Vacs, 1907. december 14.

Szász Coburg-Gothal Fülöp herceg
pusztavacsi intézősége.

Sárga olajbogyó. Agyagos homoktalaj. Tapasztalatom szerint a nem **impregnált** mag később kel 8-10 nappal is. 15-20%-kal több hozamot ad az impregnált mag, mely korai kelésének következménye.

Homok-Terence, 1907. decz. 4.

Horváth Bertalan,
nagybirtokos.

Nem mulaszthatom el b. tudomására adni, hogy az Öntől hozott **impregnált** fehér óriás olajbogyó alakú répagag után — tekintettel a tartós szárazságra — mégis csodálatos sok és darabonként 7-15 kg. súlyú holdanként 500 métermázsas termést kaptam. Eddig a nem impregnált magvakat vettem öntől, de az idén meggyőződtem az impregnált mag előnyeiről, csak azt fogom használni s másnak is ajánlani

Erdőtelek, 1908. október 23.

Bálint Kálmán,
földbirtokos.

Váczi Püspöki Uradalom Gazdasági Intézősége, Pa.-Galambos.

Van szerencém értesíteni, hogy a kísérlet az **impregnált** maggal igen szépen bevált, illetőleg az impregnált magnak összes előnyeiről alkalmam volt meggyőződést szerezni. Az első répa vetésemet az ormányos bogár teljesen tönkretette s így június 2-án kellett újra vetnem. Később került tehát a mag a földbe. Az impregnált mag már a hatodik napon kikelt, jóval megelőzte a másik magot s elejétől végig sokkal szebben fejlődött, mint a nem impregnált. A különbség a szedés alkalmával lett szembeötlő, amikor is a nem impregnált magból 1200 □-ölnön feleakkora termés is alig lett, mint az impregnáltból. Az egyes répák pedig igazán kiállítási darabok. A vörös mam-mátrépa-ból akárhány darabot találtam, melyeknek sulya teljesen letisztított állapotban 7 1/2 - 8 kg. Az impregnált sárga eckendorfi-ban 6-6 1/2, sőt 7 kilogrammos példányok is találkoznak. Ilyeneket a nem impregnált magból származó répa között hiába kerestem.

Galambos, 1907. október 17.

Váczi püspöki uradalom:
Merényi Kálmán,
juradalmi intéző.

Sárga eckendorfi és vörös mam-muth. Könnyű agyagtalaj. Az **impregnált** répagagból 1600 □-öles holdanként átlag 190 métermázsas, nem impregnáltból pedig 100 métermázsas volt.

Végles, 1907. december 14.

Főhercegi Jóságigazgatóság.

Ma beérkezett:

Pa-Darvastó, 1908. február 24.

Tek. Mauthner Ödön urnak Budapest.

Nem nézhetem már én sem szó nélkül ezen sok ellen-hajtsát, az impregnált répagag érdekében.

En voltam ugyanis az, a ki kérdést tett a „Közelekk”-ben és az én kérdésemre kaptam a 88-ik számú választ, mihez most már én is bátorkodom a magam tapasztalatait is megjegyezni.

Kilencz év óta kísérletezek az **impregnált-féle répagaggal**, 9 év óta mindig hozatok 100 kg. **impregnált répagagot**, melylyel minden évben 16 hold (1200 □-öles) földet vetek be és 9 év óta folyton azt tapasztalom, hogy az én répáim mindig egyenetesebben, sürűbben és sokkal hamarabb keltek ki, mint szomszédaimnak répái, kik 8 kg.-ot vetnek ugyanannyi földbe, amennyibe én 6 kg.-ot, de nem impregnáltat, az én répáim mindig szebbek voltak és mindig hamarabb kapáltattam is, tehát ha a nagyobb termést, a mi mindig megvolt, a szomszédaimmal szemben „direkte” nem is magnak tulajdonítom, de a korábbi és egyforma kelést határozottan a mag előnyének tudom be, minek következtében a nagyobb termés, habár indirekte is, a korai fejlődésnek tudható be.

Ezek után tehát kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy akár az impregnálás, akár a mag kiváló tulajdonsága következtében tapasztalatom és meggyőződésem az impregnált répagagot mindenkor előnyben részesíteni a nem impregnálttal szemben.

Kiváló tisztelettel
Révess Károly.

Az impregnált répagag gyorsabban kikelt és erősebb fejlődésű volt.

Augusztus elején az impregnált magból kelt répák sokkal fejlettebbek (nagyobb példányok) voltak.

A közönséges nem impregnált mag hiányosan kelt ki, a pótpalántozás a beállott tropikus szárazság végett céltalan lett. Az impregnált jobban, vagyis hiánytalanul kelvén ki, termése nagyobb volt, a részelésnél átmérve a répat, az impregnált mag javára 612 kg. esett.

En — bárhogy is vélekedjék más — az impregnált répagagnak előnyét éveket át folytatott párhuzamos termelés mellett szerzett tapasztalatom alapján rentábilisnak tudom.

Sándormajor 1908. február 19-én.

Zala-Récsé

Kherndl Imre,
földbirtokos.

Utóirat. Ma mindenfélé rothad erősen a répa, belül üres lévén a tavalyi szárazság következtében. Az én répám egészen ép, igaz, hogy ebben a fajta is határoz, de mégis felemlítendő körülmény.

Kherndl.

Vörös mam-muth. Fekete humuszos kötött talaj. Más nem vettem, de a megelőző évben volt nem impregnált is és egyforma kezelés mellett az impregnált 4 nappal előbb teljes kikelésben volt

En határozottan kijelentem sok hirnévnek örvendő gazdával és a „Mezőgazdák Szövetkezeté”-vel szemben is, hogy az impregnált répagag minden tekintetben előnyben van a nem impregnált felett és én nem tapasztaltam azt, hogy impregnált gyengébb palántát adott volna; sőt nálam még erőteljesebbek voltak.

Ez évben a késő vetés és rendkívüli szárazság dacára is kétszáz métermázsas termést holdanként. Fel-tűnően nagyobb hozamot eredményeztem, mint más gazdák.

Kovácsna, 1907. decz. 6.

Dr. Hadnagy Vinczo, okl. gazda,
gazdasági tudóstól.

Kik ajánlják?

Impregnált eckendorfi. Trágyás fekete talaj. Egy időben vettett impregnált és nem impregnált, előbbi pár nappal hamarabb kelt ki. Az impregnáltból a termés természetesen nagyobb volt és ezen magot mindenkinek melegen ajánlhatom.

Abauj-Szinna, 1907. december 12.

Szekeres István,
tisztartó.

Örömmel tudatom, hogy répagagtermésem az itteni talajviszonyokat tekintve, kitűnően sikerült 1 katasztrális holdon 5 kg **impregnált** oberndorfi répagag után 520 métermázsas gyönyörű répát termelt. Az olvasókörben tartott gyűlésünk alkalmával, répa-termelési sikereimen felbuzdulva, gazdátársaim elhatározták, hogy ezentúl csak impregnált répagagot fognak vetni.

Szentkirályszabadja, 1907. nov. 29.

Karsa Zsigmond,
földbirtokos.

Vörös mam-muth homokos agyagtalajba vetve. A vásárolt **impregnált** répagag oly gyönyörűen és egyformán kelt és oly gyorsan fejlődött, hogy az ormányos bogár pusztításainak is kitűnően ellenállt. A szomszédjaim egyike, ki ugyanakkor vetett más-féle magot, kénytelen volt kétszer vetni, oly rosszul kelt az első vetés, míg a második is lassan fejlődött.

Az idei szárazság dacára a máskor kedvező idő-járással szemben az idén kat. holdanként 36 métermázsával több termést, mint a nem impregnált répa-magból.

Pusztá-Kovácsi, 1907. december 18.

Márffy József.

Báró Luzénszky István uradalmi intézősége, Mór, Fehérmegye.

A nem impregnált mag május 3-án lett elvetve, az **impregnált** mag június 10-én. Az impregnált magból kifejlődött növények (dacára, hogy egy hónappal később történt a vetés) **tuhaladták** a nem impregnált magból származott növényeket.

Az impregnált magból a répa szebben és gyorsabban fejlődött és jobban kiért (mert nálunk sok répa csak fonnyadt és kényszer-érett lett a nagy szárazság miatt) Az impregnált magból 1/3-dal több termést kaptunk. Ezen évben egy alaposabb és nagyobb kiterjedésű próbát szándékozunk tenni.

Mór. 1908. január 3.

Toppler, intéző.

Impregnált oberndorfi. Miután már több ízben tapasztaltuk, hogy az impregnált mag gyorsabban és egyenetesebben kell ki, mint a nem impregnált azért most már másféle magot nem vetünk.

Dégh, 1907. december 15.

Lówy Adólf és Károly.

Sárga eckendorfi és oberndorfi. Barna kötött és homokos talaj. Gazdaságunkban csakis **impregnált** répagagot vetettünk, de más helyeken láttam nem impregnáltat egy időben vetve és mondhatom, hogy az impregnált 3-4 nappal hamarabb és egyenetesebben kelt ki. A mi vidékünkön a legjobban megfelel a sárga kerek oberndorfi répagag.

Szeezárma, 1907. decz. 3.

Gróf Bethlen Pál gazdasága,
Fogarassy József, gazdatiszt.

Kossuth Lajos bódrogközi gazdasága, Bódrogszerdahely.

A szállított **impregnált** répagaggal a legnagyobb termést értem el, mely a következő: Sárga, kerek oberndorfi 1 holdon 399 métermázsas. Sárga olajbogyó 1 holdon 411 métermázsas. Vörös mam-muth 1 holdon 405 métermázsas.

Bódrogzög, 1907. november 12-én.

Magyar János,
ispán.

MAUTHNER ÖDÖN

VII., Rottenbiller-utca 33. szám • BUDAPEST • Kossuth Lajos-utca 4. szám

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

csász. és kir. udvari
magnagykereskedése

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszerint 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle 20 lóerejű gőzeke garniturájával tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségű kőszénről vállalkozók gondoskodnak — évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, Országház.

1934

Hirdetmény.

Zombor szabad királyi város

faiskolájának

1908. tavaszi

dustartalmu

árjegyzéke megjelent.

== Kivánatra megküldetik. ==

A kertészeti bizottság
Zombor, Bácska.

2082

ELADÓ:

21 drb. félig hizlalt ökör.

Felvilágosítást ad:

Wagner János Szamos-Széplak.
uradalmi tisztartó. u. p. Szamosudvarhely
(Szilágy-megye.)

2115

Nagy jövedelmet téli csibe nevelés!

Könnyű szerrel, a legnagyobb sikerrel és haszonnal érhető el, a szabadalmazott PREDMERSZKY-féle tojásköltető- és csibenevelő-gépekkel, melyek a kolozsvári költő-gép versenyen a legelső díjat nyerték a kitűnő eredményű költésért. Gazdasági és baromfikiaállításokon a legmagasabb kitüntetésekben részesültek.

Egy első költés eredménye:

Kelelemes kötelességemnek tartom Uraságotat értesíteni, hogy a küldött gépébe helyezett 35 drb. tojásból legelső kelesztésre 31 drb. ép, erős csibét kaptam; fogadja köszönetemet a küldött gépért.
Alsóvist. Moorung Imre, máv. előjáró.

Az árak minden más rendszerek fölött a legolcsóbbak.
Magyar gyártmány! — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Predmerszky József

ipartelepe szaküzlet, baromfi- és házinyultenyésztő telepek, baromfi-hizlaldák teljes szakszerű berendezésére.
Budapest, VI. ker.,
Vörösmarty-utca 33. sz.

2081

FISCHER és TSA NAGYENYED

— FA- és SZŐLŐISKOLÁK. —

150.000 Gyümölcsfa csemete,
1.000.000 Gyümölcsfa-alany,
1.000.000 Élő sövény csemete sőtányfák, diszcseregjék, túlevelűfák,
— rózsák stb. —

1.000.000 szőlő-oltvány. Európai és amerikai sima és gyökeres — vessző. —

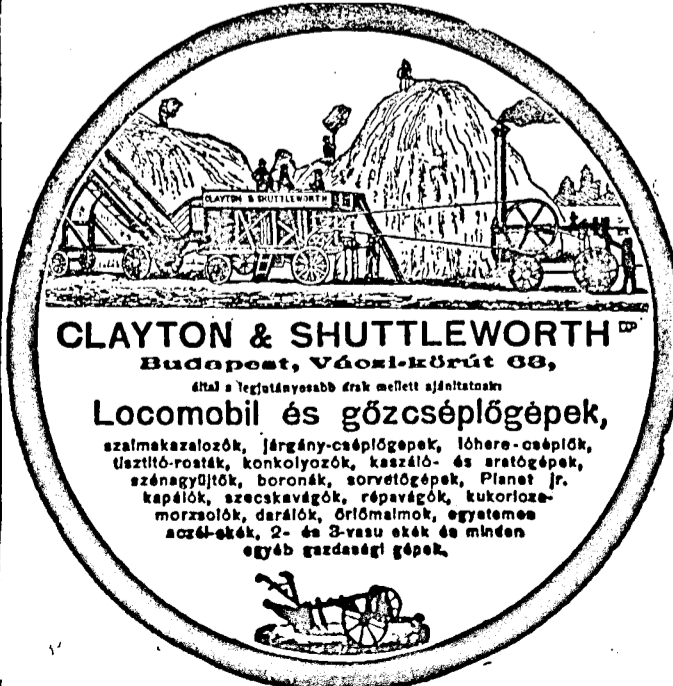
Különlegesség: Csemegeszőlő-oltványok. —

120 kat. hold
művelési terület.

30.000 Kiváló szép besztercel és szőlőfal szilvafa csemete.

Árjegyzék
Ingyen.

2103

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Városliget 68,

átal a legújabbak árak mellett ajánlatosnak
Locomobil és gőzcseplőgépek,
szalmakaszalozók, járgány-cseplőgépek, lóhere-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálóok, őrlőmalomok, egytemes acél-ékek, 2- és 3-vasú szék és minden egyéb gazdasági gépek.

ELADÓ:

800.000 drb. I-ső osztályu Ripária Portális, kiváló szép 45 cm. hoszban, 8—10 mm. vastagságban, 1000 drb. 9 frt. 1.500.000 drb. II-od osztályu 4—6 mm. vastagságú 1000 drb. 3 frt. III-ad osztályu 1 frt 60 ezre.
50.000 szőlőoltvány a legkiválóbb bor és csemegé fajokból, 100 drb. 9 frt., 1000 drb. 80 frt.

Kivánatra részletes faj és árjegyzék bérmentve küldetik.

Farkas József Ripária és szőlő-oltvány telepe.
Nagy-Várad.

2104

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár r.-t. Budapesten.

MOTOROK benzín-, szpiritus-, gáz-, szivógáz- és kohógázüzemre minden nagyságban 3000 lóerőig. Üzemköltség 1 $\frac{1}{2}$ –2 $\frac{1}{2}$ fillér lóerőnként és óránként. EMELEODARUK kézi-, gőz-, petroleum- vagy elektromos hajtásra. Közúti hengerlőgépek. Gőzekék. Gőzmotoros személyszállító vasúti kocsi- és nagyvasutak számára. Mindenféle vasúti kocsik személy- és teherszállításra. Vasúti felszerelések. Kéregöntésű kerekék (Griffin rendszere) Hengerszék malmok számára kéregöntésű hengerekkel. Mindenféle malomgépek. Egész malmok berendezése és felszerelése. Brikettsajtók szén-, fűrészpör s effélék brikettelésére. TURBINÁK minden egyes esetben a helyi szükségletnek megfelelően szerkesztve, tehát az elérhető legnagyobb hatásfok biztosításával. Speciális gépek a papír és cellulóze gyártásához. Transzmissziók. Füstemesztő készülékek. Gyári berendezések.

Árjegyzékekkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk.

GANZ-féle VILAMOSÁGI R.-T., Budapesten, II. ker., Lövház-utca.

Budapest-Budapestvidéki üzlet, IV. Koronaherczeg-utca 5.

Elektromos világító- és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra. Kolibri ívlámpák reklámcélokra. Elektromos üzemek berendezése uradalmakban. Meglévő berendezések átalakítása. Elektromos üzemű szivattyúk, tejjgazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezői vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó berendezések. Elektromos kis és nagy vasutak. Bányavasutak.

— Árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgálunk. —

2079

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

M. kir. szabadalm. osztályosjegyek főelárusító helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámítól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol

Előleget ad értékpapirokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre,

Dijmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes pánccsokrényeket. (Safe Deposits.)

2055

Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Manhold Kálmán

KULÁN, Bácsmegyének a Telecska magaslatán fekvő

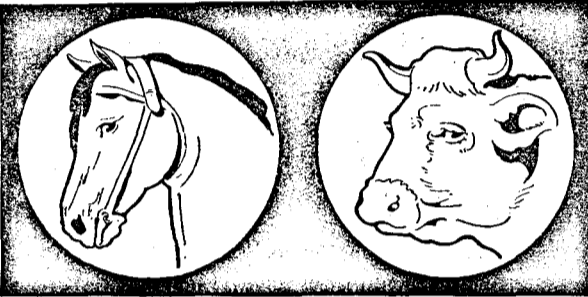
Rác Jolánföldi szőlőoltvány és kertészeti bérletén tavaszi szállításra kapható.

1. Szokvány minőségű, minden alanyon fajtisztán, sima és gyökeres zöldség.
2. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző, a melyeknek fajtisztaságukért kezeskedem, kívánatra névjegyzéket küldök.
3. Alma, körte, barack és kajszinfa 1, 2, 3 éves oltványok a legkiválóbb fajokban
4. Gleditsia elősvény, valamint az elősvények királya

Maclura Aurentiaca

elősvény, a melynek gyökerei nem sarjadznak, tövissei igen sűrűk, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellentáll. — Ugyanitt kapható saját termésű, telecskai dombokon termelt 1907. évi termésű 200 hl. fehér, 100 hl. siller fajborok napi áron. 2065

Szíves megke-**Manhold Kálmán** nagy bérlő. reséseket kér.

LOVAKAT ÉS SZARVASMARHÁKAT

legjobban lehet nyirni a

Stewart gyorsnyíró géppel.

Ára: 90 korona. 1997

Tíz évi jótállás!

Rudolf Krása Wien

VII. Kirchengasse: 335.

Gazdasági tanintézetet végzett

segédtiszt,

ki a magyar, német és román nyelvet bírja, a csukorrépa-termelés és állattenyésztésben gyakorlata van,

felvétetik.

Ajánlatok a bizonyítványok másolatával együtt

„Botfalui Czukorgyár“

czimére „Botfalu“ küldendő. 2076

Legtermékenyebb, rendkívüli jó tulajdonságai következtében Európa minden országában terjedő, magyar származású, gazdasági akadémiák, gazdasági tanintézetek, kísérleti állomások által ugy hazánkban, mint külföldön kipróbált és legjobb fajú burgonyáknak elismert

nemes burgonya újfajok

a következők:

Agnelli-féle „Magyar kincs“ eredeti burgonya ára: 100 kg 14 kor., 50 kg. 8 kor. — **Agnelli-féle „Pannonia“** eredeti burgonya ára: 100 kg 16 kor., 50 kg 9 korona. — **Agnelli-féle „Hungaria“** eredeti burgonya 100 kg 20 kor., 50 kg 11 kor., ab itt vasúti állomás.

Nagyobb vételnél kedvezményes árban.

Kapható létesítőjénél: **Agnelli József** plébánosnál

Csári, Nyitra megye. 2118

A Magyarországi Unitárius Egyház

ladamos-alamori gazdaságába

keresek **szakképzett, ügyes, józanéletű**

k o v á c s o t,

ki a gazdasági gépek kezeléséhez és javításához ugyszintén lóvasaláshoz is jól ért. 2121

Az állás **április 1-én** töltendő be.

Uradalmi intézőség
Lászlótanya, posta Ladamos.

Mindennemű

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a **FISCHER-féle**

zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31–33. sz. szerteszét be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltarthatnak 10–12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladójának szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakülsőszőrű intézet. 2072

Árjegyzék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

Prima tenyésztőjások

Angliából, W. Cooktól importált remek sárga és fehér Orpington törzsek után, darabja 1 korona; kizárólag kiállításokon első díjjal kitüntetett különös szép tojók után 2 korona. Megrendelhető **Ternyey Árpád** legmagasabb kitüntetésekkel sokszorosan díjazott telivér Orpington telepénél **Aradon** (Demeter-u. 92. sz.), mely a legutóbbi nemzetközi baromfiállításán legszebb éves sárga Orp. kakasért s legszebb fehér Orp. tyukokért 3 első díjat s 4 tiszteletdíjat nyert. Szállítás sorrendben, rázás és fagymentesen eszközöltetik. Termékellen tojások 80 „-ig cgyszer ingyen pótolhatnak. Megkeresésekre azonnali válasz. 2070.

SCHMIDT M.

szilgyártó, nyerges és bőröndös

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 25., a Vas-u. sarkán. Ajánlja saját gyártmányu **kocsizó és lovagló szerszámait, utazó és kézi bőröndök női köztáskák (ridikül) és övek, pénz, szivar- és cigaretta stb. tárcáit.**

Árjegyzék ingyen. 2073

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes háziállatok erősítésére, edzésére, azok egészségének épségben tartására a

Brázay KINCSEM-FLUID KINCSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben
nélkülözhetetlen.

Felülmulja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül. Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmenésben, katonai-, polgári- és versenystállókban. Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszerüzletekben, vagy közvetlenül a készítő:

Brázay Kálmán cégnél Budapesten.

1 üveg ára 2.50 kor., 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással 24 kor. 2105

Szőlővessző!!

A világhírű „DELAWARE“ adja a legjobb bort. — Oltani, permetezni nem kell. Leírását ingyen küldöm meg bárkinek. Szőlőoltványok a legjobb fajokból olcsón kaphatók. A „DELAWARE“ gyökeres vessző ezrenkénti ára 100 korona, simái 50 korona. Szőlőoltványok ezre 140 korona. Ezerjő, Mézes, Kövidinka, Oportó. Burgundi, Chasselasok és más nemes szőlőfajok.

Rendelésnél egyharmad előlegül küldendő.

Árjegyzék grátis.

Czim: **Szigyártó Nagy Mihály**
Felsőseged.

2097

Szőlőoltványok

kiváló bor és csemegefajokban, gyökere-
2071 resek és simák

Riparia Portalis és Rupestris Monticola

gyökeres és sima vesszők, szokvány minőségben, szavatosság mellett eladók.

Másodosztályu oltvány s gyökeres és sima vad vesszők átvételénél árkedvezmény. — Kivánatra árjegyzéket küld.

FISCHER LAJOS Miskolczon.

Oméltósága

gróf HOYOS MIKSA ur

Békésmegye pusztakamuti gazdaságában
(posta és vasut Mezőberény)

tenyésztésre alkalmas

tiszta vérű

BERNI

bikák kaphatók.

Bővebb felvilágosítást ad

az uradalmi intézőség.

2075

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

CASPARI FRIGYES és Tsai

Medgyes Nagyküküllőmegye

FAISKOLÁI

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikkeiket u. m. magonc, kőmagu és csontár gyümölcsfákat, pöszméte és ribiszke cserjéket, málnákat, földiepret, disz-cserjéket, gyümölcsfa vadonco-
kat, sövénynek valót, túlevelű fákat, rózsákat stb. 1996.I.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá-
sával 1,970.840.— K.
Tartalékok 764.760.16 „
Összesen: 2,735.104.16 „

1901. évi fölösleg	90.849.— K.
1902. „ „	59.782.26 „
1903. „ „	109.331.73 „
1904. „ „	72.488.93 „
1905. „ „	61.780.60 „
1906. „ „	39.248.65 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az Igazgatóság.

Szent-Iványi József

farnosi gazdaságában, posta és vasut:

Bánffy-Hunyad.

2115

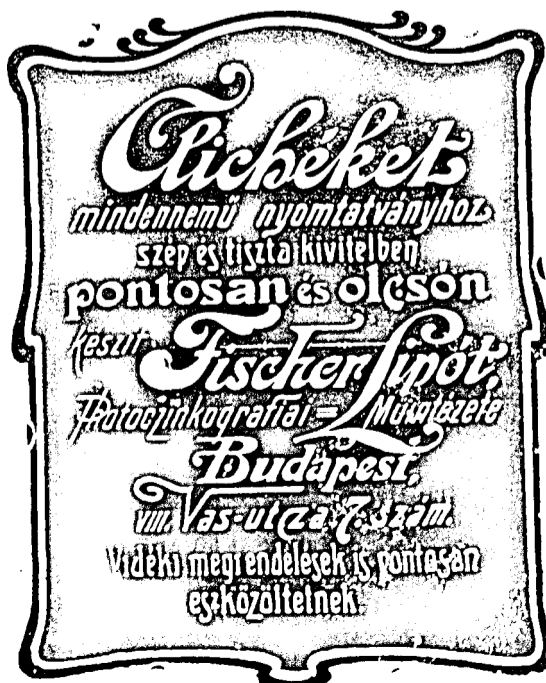
Eladók:

Félvér mén, 3 éves, 167 cm. magas, jegy-
len fekete, teljesen korrekt, hibátlan, apja:
„Furioso XXIII-6“, anyja: „Nonius“ angol
félvér keresztezésű kanca.

Ulteni-magyar erdélyi keresztezésű tenyész
bikák 1½-2 évesek, hágó képes, szépen
fejlett példányok.

Jutányosan eladók:

Laacke-féle lánczréthoronák és rétgyalu.

Bárdos és Brachfeld

műszaki és villamossági vállalat.

BUDAPEST

VI., Gyár-u. 23. sz.

Villamossági osztály:

Villamos világítási és erőátviteli telepek, kastélyok, gazdaságok, gyárak, malmok, fűrésztelepek és községek részére.

Ajánlat ingyen és bérmentve.

1971

Répa- mag

óvári, oberndorfi

Putyi, Prairie királyné „

Karós és törpe
babok

Gyorsfejlődésű

Magyar

bikák

Poland-china kan
malaczkok

Pekingi gácsérok

Olaszemdeni gunarak

Bronz pulykakakasok

Iámpanélik üli
költőgépek

Pekingi kacsa-, em-
deni lud-, fehér és
fekete Orpington-
tojásokra

amerikai köris, dió
és szil-sorfákra
előjegyzést elfogad

Teleki Árvéd
gróf
drassói urad. intézősege,
u. p. 2053

Konczá.

Á R P A M A G

Eredeti „Hanna“ utántermés q. 18 kor.

LÓHEREMAG

táblán pontos irtással, arankamentesített, q. ára 180 kor.

Laplata Tengeri mag

kat. holdanként 20 q. termést ad, hosszú lapos szemű,
kisujjnyi vastag csutkával, középről fejteve q. ára 18 kor.

Kapható:

L. Vincenti M. gazdaságában

2122

DIÓD—TÖVIS.

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek
megfelelően berendezett műtermü-
ket a nagyérdemű közönség becses
figyelmébe.

Műtermeik vannak:

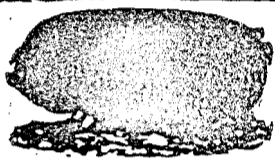
Kolozsvár, **Miskolc,**
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.

Dés, **S.-A.-Ujhely,**
Felsősetatér. Főtér 9.

1729 **Sárospatak,**
Kossuth Lajos-u. 70.

Ur! Rezső

sertésbizományos
Budapest, VIII.,
Békkocsis-
utca 12. Telefon: 97—05.

Sertéseket sovány és hizott állapotban a leg-
magasabb napi áron értékesít
1870

Szőlővesszők:

Ajánlok Riparia portális jégverésmentes, fajtiszta szokványminőségű
I. osztályu sima vesszőt 16 korona ezrenként. Riparia portális
jégverésmentes fajtiszta II. oszt. sima vesszőt 5 korona ezrenként,
továbbá Riparia portális gyökeres vesszőket, ugymint: Riparia
portális alanyon oltott egy éves és fajtiszta sima és gyökeres
Szőlőoltványokat.

Seemayer Sándor

2087

szőlőbirtokos. Versecz. (Temesmegye)

Már 25 éve küldöm szét
az 1900. évi

párisi világkiállításon

Grand Prix-vel

— kitüntetett —

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Cimem:

Vodicka F.

földbirtokos.

Smrztiz, (Hanna)

Morvaország.

Minták ingyen és bér-
mentve!

2059

Bérlet felhagyása folytán eladók:

Egy Alfa-Laval separator kézi hajtásra, egészen új,
1 évig volt csak használva,
vejverő bődön és vajformakkal 250 koronáért, a vételár
50%-ért eladó.

Egy marokrakó aratógép Adriance jó karban 200 ko-
ronáért eladó.

Egy 15 soros vetőgép vetőkorongos, jól használható,
150 koronáért eladó

Kisborjas tehének 2—3 éves simenthali, magyar ke-
resztelésű üszök. Befogni való tul-
kok eladók. 2117

Csontos Miklósnál

Mező-Tóhát, u. p. Mező-Záh.

Peronoszporamentes Rózsa és Magnum bonum vetőburgonya ELADÓ

Kolozsvári állomáshoz szállítva, vevő zsákjában.

Ára: 10 métermázsán aluli rendelésnél 8 korona,
nagyobb rendelésnél 7 korona.

Cim: Szászfenesi bér gazdaság, Szászfenes.

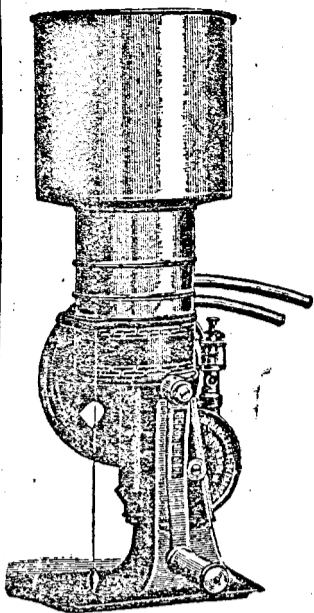
2123

Alfa Separator r. t., tejgazdasági gépgyár

Budapest, VI. Lomb-u. 11.

1908. évi mintájú

Alfa Separator

a legújabb és legtökéletesebb fölöző-gép. Kérjen prospektust.

Gyárunk előállítja az összes tejgazdasági gépeket és eszközöket, berendez teljes tejtelepeket. Mindig friss oltóanyag! 1018

Több mint 700 első díj!

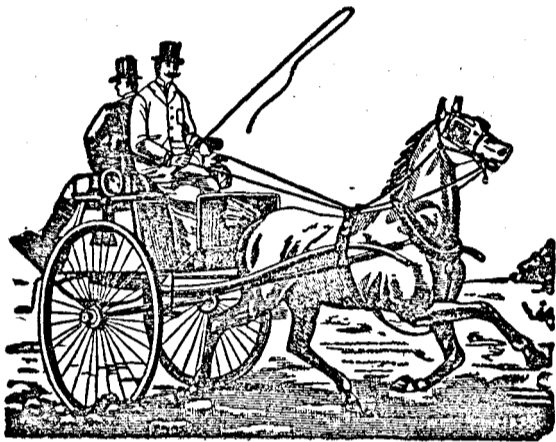
Árjegyzék, költségvetés díjtalan.

Birtokosok figyelmébe !!

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egy-
let titkári hivatalánál,
Kolozsvár, Attila-utca 10. sz.

mindennemű gazdasági állásra
(tisztí, altisztí stb.)
számos pályázó van előjegyezve.

Megkeresések teljes információval és megbízhatóan
intéztetnek el. 2085

OLBRICH L. BUDAPEST

VI., TERÉZ-KÖRUT 6.

□ □ ALAPITVA 1875. □ □

Szijgyártó, nyerges, bőröndös és sportcikkék készítője.

◇ TELEFON SZÁM 80-44. ◇ 1914

Eladó:

több százezer drb Riparia Portális sima vadvesz. I. oszt. 50-55 cm hosszban 17 kor. ezre (azonnali szállításra olcsóbban számítom), 55-60, 80-85, 115-120 cm. hosszban is

kapható, II. oszt. 5 kor., erősebb minőség ültetéshez 10 kor. ezre. Monticola, Solonis, bőtermő Ruxarramont fenti árban kapható, Gyökeres Portális I. oszt. 1 éves 34 kor. 2 éves igen erős (pótlásokra) 45 kor. ezre, Zöldojtvány sima, Ripária Portális, Rupestris Monticola és Solomis alanyon, Ezerjő, Mézesfehér, Olaszrizling, Oportó, Chasselas stb. fajok, I. oszt. 80 kor., II. oszt. 60 kor. ezre. Gyökeres zöldojtvány igen erős 2 éves (pótlásokra). Erdei, Ezerjő, Rizling, Furmint, Járdovány, Chasselas stb. fajok, I. 180 kor. ezre Gyökeres fás ojtvány 160-180 kor. ezre I. és 80 kor. II. oszt. fenti fajokból.

Megrendeléseket az ár 1/3 része kapcsán kér:

2110 **Saguly Dániel,**
Nagymaros, (Hont-megye.)

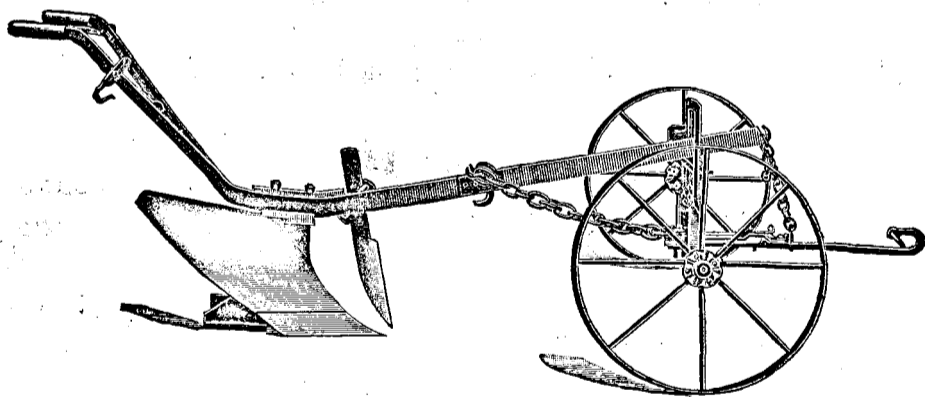
Állat eladás.

Dr. gróf Teleki Domokos ur óméltósága gernyeszegi gazdaságában eladó 8 drb. első rendű tenyész bika, melyek Sperkerfele törzs-bika után származtak. Ugyanott eladó 10 drb. első rendű jármosökör.

Posta és vasutállomás: Gernyeszeg.

Pálffy Dezső intéző. 2114

Minden gazda a saját érdekében cselekszik, ha a hirneves és csakis eredeti

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND

BÄCHER-féle acél-ekéket és tégely-acél eketesteket

vásárolja. — A EÄCHER-féle ekék s eketestek kigazdák számára is készülnek és könnyü suly, biztosjárás tartósság tekintetében minden más gyártmányt fölmulnak és munkateljesítés tekintetében kiválnak.

Az ekefejek törhetetlen acélból készülnek, melyekért öt évi szavatosságot vállalok.

Bächer Rudolf

kizárólagos ekegyárának raktára.

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Árjegyzéket és árajánlatot készséggel ingyen küldök.

A MELICHAR-féle császári és királyi szabadalmazott „**UNIKUM DRILL**” sorvetőgép

nyí gyártmány között az első helyet foglalja el. Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 évben 30,000-nél több ilyen gép adatott el.

MELICHAR FERENCZ

csász. és királyi szabadalmazott vetőgép-gyárának raktára.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond

BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68-ik szám. 1910

Ábrás leírással és árjegyzékkel kívánatra ingyen szolgál.

